Doelmatigheid en Effectiviteit van het Sportbeleid
Gemeente Roosendaal

Eindrapportage

april 2013

Postbus 5000
4700 KA ROOSENDAAL

www.rekenkamerwestbrabant.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding ... 5
1.1. Doelstelling en onderzoeksvragen ... 5
1.1.1. Doelstelling ... 5
1.1.2. Onderzoeksvragen ... 6
1.2. Onderzoeksaanpak ... 7
1.2.1. Uitgangspunten ... 7
1.2.2. Onderzoeksmethoden ... 8
1.2.3. Stappenplan ... 8
1.3. Leeswijzer ... 11

2. Context ... 12
2.1. Trends en ontwikkelingen in het sportbeleid ... 12
2.2. Sportbeleid en –voorzieningen in Roosendaal ... 13
2.2.1. Sportbeleid gemeente Roosendaal ... 13
2.2.2. Sportvoorzieningen in Roosendaal ... 14

3. Ontwikkeling en realisatie van beleid ... 18
3.1. Totstandkoming en status van het sportbeleid ... 18
3.1.1. Proces van beleidsontwikkeling ... 18
3.1.2. Samenhang met andere beleidsterreinen ... 19
3.1.3. Doorwerking maatschappelijke en demografische ontwikkelingen ... 22
3.1.4. Afstemming in landelijk, provinciaal en regionaal verband ... 23
3.2. Doelstelling, verantwoordelijkheden en middelen ... 24
3.2.1. Belangen, rollen en verantwoordelijkheden ... 24
3.2.2. Doelen en doelgroepen ... 24
3.2.3. Beleidsinstrumenten ... 27
3.2.4. Financiële middelen ... 29
3.3. Sportaccommodaties ... 31
3.4. Subsidies en overige beleidsinstrumenten ... 34

4. Monitoring, evaluatie en controle van beleid ... 36
4.1. Monitoring ... 36
4.2. Evaluatie ... 36
4.3. Rol gemeenteraad ... 37

5. Conclusies en aanbevelingen ... 39
5.1. Inleiding ... 39
5.2. Conclusies ... 39
5.3. Aanbevelingen ... 42

6. Reactie College op conceptrapport ... 46

7. Nawoord ... 49

Bijlagen

Bijlage 1 – Normenkader ontwikkeling van beleid ... 53
Bijlage 2 – Normenkader realisatie van beleid ... 60
Bijlage 3 – Normenkader monitoring van beleid ... 64
Bijlage 4 – Normenkader evaluatie van beleid ... 66
Bijlage 5 – Normenkader rol gemeenteraad ... 67
Bijlage 6 – Bronvermelding & Interviews ... 69

1. Inleiding

1.1. Doelstelling en onderzoeksvragen

1.1.1. Doelstelling

Het onderzoek beoogt de stand van zaken van het sportbeleid in Roosendaal in kaart te brengen. De doelstelling van het onderzoek is drieledig:

1. De maatschappelijke waarde en kosten van het sportbeleid in Roosendaal in beeld brengen. De maatschappelijke waarde wordt in beeld gebracht aan de hand van de door de gemeente gestelde doelen. De 'werkelijke' maatschappelijke waarde is niet zo makkelijk vast te stellen, maar wordt beschreven door het sportbeleid in de context en in de samenhang met andere beleidsterreinen te analyseren.
2. Inzicht geven in sportbeleid in een veranderende samenleving.
3. Onderzoeken, vergelijken, leren en verbeteren.

De maatschappelijke waarde en kosten van sportbeleid in beeld

De beoefening van sport heeft in eerste instantie een intrinsieke waarde. Dat wil zeggen sport als doel op zich, omdat het leuk is. Daarnaast kan sport in belangrijke mate bijdragen aan maatschappelijke doelen op het gebied van o.a. recreatie, gezondheid, sociale samenhang, participatie, integratie, economie en promotie.
Gemeenten zetten veelal omvangrijke financiële middelen in om de sportdeelname te stimuleren, onder meer door het investeren in accommodaties, het verstrekken van subsidies, maar ook door sportaanbod te initiëren. Het rekenkameronderzoek naar het sportbeleid in Roosendaal brengt in beeld welke maatschappelijke doelen de gemeente met het sportbeleid wil bereiken, welke vormen van sport de gemeente ondersteunt en wat de bijdrage van deze sporten is aan de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen.
Daarbij is tevens aan de orde welke kosten aan het sportbeleid zijn verbonden en welke grondslagen de gemeente hanteert bij de taak- en kostenverdeling tussen de gemeente en de deelnemers.

Onderscheidend element op het gebeid van sport(beleid) in Roosendaal is de samenhang van sport met andere beleidsterreinen, de integrale benadering waar al lang op wordt ingezet. Roosendaal zet conform de tijdsgeest sterk in op de maatschappelijke kracht van sport en de samenhang van sport met andere beleidsterreinen zoals gezondheid, buurt, onderwijs en sport. Kortom, het sportbeleid van de gemeente focust op zowel de intrinsieke als de maatschappelijke waarde van sport. De maatschappelijke kracht van sport in Roosendaal komt tot uiting in sport en bewegen ten behoeve van de gezondheid en de maatschappelijke participatie. Verder zet Roosendaal in op het stimuleren van de ongeorganiseerde sport op wijk- en buurtniveau voor verschillende doelgroepen.

Sportbeleid in een veranderende samenleving

Een sportbeleid dat maatschappelijke doelen nastreeft, kan niet los gezien worden van veranderingen in de samenleving. De veranderingen in de bevolkings-samenstelling, ontwikkelingen in de sport en een wijziging in de visie op de rolverdeling tussen overheid en burger vragen om een aanpassing van het sportbeleid. Het onderzoek brengt de relevante actuele ontwikkelingen in beeld en de wijze waarop de gemeente in het sportbeleid op deze ontwikkelingen inspeelt.

Onderzoeken, vergelijken, leren en verbeteren
Het onderzoek brengt het sportbeleid van Roosendaal in beeld en de wijze waarop het beleid wordt gerealiseerd. Dit beleid moet worden getoetst aan normen voor "goed sportbeleid". Daarnaast wordt in het onderzoek een vergelijking gemaakt met het sportbeleid en de resultaten daarvan in de gemeenten Rucphen, Oosterhout en Bergen op Zoom. Deze vergelijking van de vier West-Brabantse gemeenten wordt beschreven in een koepelnotitie.

De Rekenkamer West-Brabant heeft gekozen voor een onderzoek naar de doelmatigheid en effectiviteit van het sportbeleid vanwege de veranderingen in het sportbeleid de afgelopen jaren en de omvangrijke financiële middelen die gemeenten besteden aan sport.

1.1.2. Onderzoeksvragen

De centrale vraag voor dit onderzoek luidt:
In hoeverre is het sportbeleid van de gemeente Roosendaal als effectief en doelmatig aan te merken?

Deze centrale vraag is uitgewerkt in vijf deelvragen:

1. ***Beleid:*** op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen en heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken met betrekking tot doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?
2. ***Realisatie:*** welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren en in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?
3. ***Monitoring:*** in hoeverre beschikt de gemeente over informatie om vast te kunnen stellen of de ondersteunde activiteiten er toe leiden dat de beoogde maatschappelijke effecten worden bereikt?
4. ***Evaluatie:*** in hoeverre wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?
5. ***Rol gemeenteraad:*** in hoeverre (kunnen) raadsleden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol?

Aan de deelvragen is door de Rekenkamer West-Brabant een overzicht toegevoegd van de aandachtspunten die bij deze vragen aan de orde zullen komen. Deze zijn verwerkt in het normenkader dat gebruikt is bij de uitvoering van het onderzoek.

Onderzoeksperiode en afbakening van het onderzoek:
Het zwaartepunt van het onderzoek ligt bij de georganiseerde sport. Waar mogelijk is ook de ongeorganiseerde sport meegenomen. Commerciële sportaanbieders en de professionele sport zijn buiten beschouwing gelaten en geen onderwerp van onderzoek. RBC Roosendaal is dus geen onderwerp van onderzoek geweest.

Door de audit commissie van de gemeente Roosendaal zijn als aandachtspunten bij het onderzoek meegegeven:
- Kijk naar de mate waarin er sprake is van regionale afspraken, regionale afstemming.
- Kijk breder dan de georganiseerde sport. Betrek ook de ongeorganiseerde sport en recreatie in het onderzoek.

In het kader hieronder zijn de belangrijkste bevindingen met betrekking tot deze aandachtspunten kort samengevat. Ook staat aangegeven waar deze aandachtspunten in deze rapportage nader aan de orde komen.

Aandachtspunten audit commissie:

Regionale afspraken en afstemming:
- Regionale samenwerking wordt voor de sport c.q. het sportbeleid door de gemeente Roosendaal in toenemende mate als ambitie beschreven. Bijvoorbeeld ten behoeve van een goed aanbod voor mensen met een beperking en sportaccommodaties met een regionale functie.
- In de uitvoering van het beleid wordt er nog niet veel afgestemd en samengewerkt met andere gemeenten in de regio. Wel worden de eerste concrete stappen gezet en is er sprake van overleg met andere gemeenten.
- Nadere bespreking volgt in 3.1.4.

Ongeorganiseerde sport en recreatie:
- De gemeente Roosendaal heeft expliciet doelstellingen geformuleerd met betrekking tot het stimuleren van de ongeorganiseerde sport en recreatie en het ondersteunen van de toeristisch-recreatieve sector. De ongeorganiseerde sport en recreatie is een belangrijk aandachtspunt in het beleid van de gemeente.
- Nadere bespreking volgt in 3.2.2.

Het onderzoek heeft betrekking op de periode 2008-2011. Relevante documenten en andersoortige informatie van voor 2008 en uit 2012 zijn echter ook meegenomen in het onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van BMC. De Rekenkamer West-Brabant heeft BMC de opdracht voor de uitvoering van het onderzoek verstrekt op basis van de ervaring en kennis van BMC op het gebied van zowel Rekenkameronderzoeken als gemeentelijk sportbeleid.

1.2. Onderzoeksaanpak

1.2.1. Uitgangspunten

1. Rekenkameronderzoek moet overtuigingskracht hebben, betrouwbaar en bruikbaar zijn. Dit betekent het volgende:
   a. Het onderzoeksproces dient systematisch, transparant en herhaalbaar te zijn.
   b. De aangedragen feiten en omstandigheden moeten juist zijn.
   c. De onderzoeksmethode moet betrouwbaar zijn (methodisch correct).
   d. De conclusies en aanbevelingen dienen door betrokkenen en daarbinnen met name de raad worden ervaren als positief prikkelend, praktisch bruikbaar en uitvoerbaar.

2. Rekenkameronderzoek levert een bijdrage aan kwaliteitsverbetering binnen de gemeente: er dient sprake te zijn van een ontwikkelingsaspect.

3. Het onderhavige onderzoek beperkt zich tot het sportbeleid van de gemeente. Elementen van andere beleidsterreinen worden alleen bij het onderzoek betrokken voor zover deze een expliciete rol spelen in het sportbeleid.

4. De 'couleur locale' is een factor die meegenomen is in het onderzoek. In Roosendaal is het sportbeleid breed bekeken, ook de ongeorganiseerde sport en de samenhang met andere beleidsterreinen (integraal beleid) zijn bijvoorbeeld meegenomen. Bij de documentenstudie zijn hiervoor de aan dit beleid ten grondslag liggende overwegingen geïnventariseerd en geanalyseerd. Ook is de keuze van de te interviewen personen mede bepaald aan de hand van de specifieke lokale omstandigheden. En tot slot hebben we expliciet de specifieke doelstellingen en ambities zoals de gemeente die geformuleerd heeft en de invulling hiervan in de uitvoering van het beleid bekeken.

1.2.2. Onderzoeksmethoden

De volgende onderzoeksmethoden zijn gebruikt voor dit onderzoek:

- Documentenstudie.
- Vergelijkende analyse op basis van een uniform gedefinieerde gegevens-uitvraag.
- Interviews op basis van vooraf vastgestelde vragen en gespreks-onderwerpen.
- Hoor- en wederhoor.

Deze methoden worden in het hierna volgende stappenplan nader uitgewerkt.

1.2.3. Stappenplan

Het stappenplan voor de uitvoering van het onderzoek bestaat uit de volgende acht stappen:

1. Oriëntatie, normenkader en onderzoeksplan.
2. Introductie bij gemeente.
3. Documentenstudie.
4. Gegevensuitvraag.
5. Interviews.
6. Nota van bevindingen.
7. Ambtelijk hoor en wederhoor.
8. Bestuurlijk hoor en wederhoor.

Hieronder worden de 8 stappen toegelicht.

Stap 1: Oriëntatie, normenkader en onderzoeksplan

De eerste stap bestaat uit een nadere oriëntatie op de betrokken gemeentelijke organisatie. Op basis van deze oriëntatie hebben wij voor de gemeente een normenkader en een plan van aanpak opgesteld waarin ruimte is voor de specifieke lokale elementen.

Stap 2: Introductie bij gemeenten

In de gemeente Roosendaal heeft op 6 februari 2012 een bijeenkomst met een delegatie van de gemeente plaatsgevonden. Tijdens het overleg is de specifieke onderzoeksaanpak voor het onderzoek in Roosendaal toegelicht. Daarnaast zijn in het overleg werkafspraken gemaakt, is een gemeentelijke contactfunctionaris aangewezen (dhr. J. Koevoets) etc.

Stap 3: Documentenstudie

In de derde stap zijn de voor Roosendaal relevante documenten verzameld en bestudeerd. Dit in afstemming met de aangewezen contactfunctionaris die ook verantwoordelijk was voor de aanlevering van de benodigde documenten.

Daarnaast hebben wij ontwikkelingen op relevante terreinen als bevolkings-samenstelling, gezondheid, sportparticipatie, vrijwilligerswerk, bestuurlijke verhoudingen, verenigingsdeelname etc. geïnventariseerd. Wij hebben vastgelegd welke documenten zijn opgevraagd en ontvangen.

De documentenstudie heeft een eerste inzicht in de totstandkoming en de status van het sportbeleid, de inhoud van het sportbeleid, de uitvoering van het sportbeleid en de relevante maatschappelijke ontwikkelingen opgeleverd.

De rapportage is gebaseerd op het bestuderen van de volgende documenten:
- Sportnota 'Voorzet op Maat' 2000-2010.
- Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 (een aanscherping van de sportnota)
- Evaluatie van het sportbeleid en de uitvoering door het sportbureau Roosendaal (2007).
- Bestuursrapportages 2008, 2009, 2010, 2011.
- Jaarverslagen 2008, 2009, 2010, 2011.
- Programmabegroting 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.
- Meerjarenbegroting 2012-2015.
- Beleidskader Buitensportaccommodaties (2007).
- Opdracht Transitie Zelfbeheer Sportaccommodaties (2012).
- Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 ('Synergie op de werkvloer!', Sportservice Noord-Brabant).
- Beschikking verlening projectsubsidie aan Sportservice Noord-Brabant 2011-2012 & 2013-2014 (2010, 2012).
- Roosendaal verandert…Roosendaal beweegt! - ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012).
- Agenda van Roosendaal (2011).
- Onderzoek Burgerparticipatie Rekenkamer West-Brabant (2012).
- Coalitieakkoord 2010-2014.
- Besluiten, communicatie etc. m.b.t. (de totstandkoming van) de bovenstaande documenten.
- Beleidsbrief Sport Ministerie van VWS (2011).
- Olympisch Plan 2028 (2010).
- Sportplan Brabant 2016 (2011).

Stap 4: Gegevensuitvraag

In vervolg op de documentenstudie is een lijst opgesteld van aan te leveren gegevens. Deze gegevens hebben betrekking op de inhoud van het sportbeleid, de organisatie en uitvoering van het sportbeleid, sportstimulering, het sportaanbod en de sportdeelname, de personele inzet, sportaccommodaties (aantal, type en bezetting), subsidies, de kosten van sport voor de gemeente en de realisatie van doelstellingen. Voor deze gegevens zijn duidelijke en eenduidige definities gehanteerd zodat een vergelijking tussen gemeenten mogelijk is. Door de gegevens van gemeenten onderling te vergelijken, kunnen de specifieke verschillen beter worden gesignaleerd en geanalyseerd. Daarnaast is bij het opvragen van de gegevens ook gevraagd naar specifieke lokale omstandigheden die van invloed zijn op de gegevens.

De aangeleverde gegevens zijn gevalideerd en geanalyseerd. Validatie wil zeggen dat wij de aangeleverde gegevens hebben beoordeeld op compleetheid, juistheid en consistentie.

De gegevensuitvraag heeft geleid tot een overzicht van gegevens op een aantal

belangrijke indicatoren van het sportbeleid, zoals aanbod en bezetting van sportvoorzieningen en -accommodaties, kosten van de sport en aanpak en organisatie van de sport.

Stap 5: Interviews
Op basis van de analyse van de documentenstudie en de aangeleverde gegevens is de definitieve keuze voor de te interviewen functionarissen gemaakt en is voor de interviews een gespreksleidraad, incl. een checklist met gespreksonderwerpen c.q. vraagpunten opgesteld. De geïnterviewden hebben deze gespreksleidraad vooraf ontvangen. In enkele gevallen is een groepsinterview georganiseerd.

Overzicht van geïnterviewde personen (in chronologische volgorde):
1. Dhr. M. Yap (raadslid gemeente Roosendaal). Het enige raadslid dat ingegaan is op de uitnodiging voor een interview.
2. Dhr. J. Koevoets (Accountmanager Sport en Adviseur Maatschappij en Economie gemeente Roosendaal).
3. Dhr. M. van Vlimmeren (Adviseur Sportaccommodaties gemeente Roosendaal).
4. Dhr. J. de Groot (Adviseur Sportaccommodaties gemeente Roosendaal).
5. Dhr. M. Ajroud (Financieel Adviseur gemeente Roosendaal).
6. Dhr. H. Heldens (Adviseur Sport, Strategie gemeente Roosendaal).
7. Mevr. I. Stuurman (Teamleider Afdeling Maatschappij en Economie gemeente Roosendaal).
8. Dhr. T. Theunis (wethouder Sport, Beheer openbare ruimte, Financiën, Personeel en organisatie, (Regionale) Bedrijfsvoering, Gemeentelijke gebouwen, (regionale) Dienstverlening (incl. bestuurscentrum/VMBO), Buitengebied).
9. Dhr. T. Pot (bestuurslid Roosendaalse Voetbal Federatie (RVF), belangenorganisatie voor amateur(veld)voetbalverenigingen in Roosendaal),
10. Dhr. S. Koevoets (Manager Consultancy Sportservice Noord-Brabant, tevens Coördinator Combinatiefunctionaris voor de gemeente Roosendaal).

Stap 6: Nota's van bevindingen
In deze stap is de nota van bevindingen opgesteld aan de hand van de onderzoeksresultaten. In eerste instantie is een nota van bevindingen opgesteld met de feitelijke bevindingen en het normenkader. In de nota van bevindingen is een onderzoeksverantwoording en een overzicht van gebruikte bronnen en geïnterviewde personen opgenomen.

Stap 7: Ambtelijk hoor en wederhoor
De nota van bevindingen is aan de gemeente gestuurd voor ambtelijk commentaar. De opmerkingen van ambtelijke zijde zijn beoordeeld en verwerkt in de conceptrapportage.

Stap 8: Bestuurlijk hoor en wederhoor
Aanvullend op de nota van bevindingen zijn de conclusies en aanbevelingen ontwikkeld en opgesteld met behulp van een vergelijking met de andere gemeenten. De aanbevelingen hebben specifiek betrekking op de gemeente Roosendaal en zijn praktisch toepasbaar. De conceptrapportage is tot slot aan de gemeente voorgelegd voor bestuurlijk hoor en wederhoor.

De vier afzonderlijke nota's van bevindingen met de daarin opgenomen gegevens vormen de basis voor een aanvullend op te stellen ***koepelnotitie (stap 9)***. In de koepelnotitie maken wij een vergelijking tussen de vier gemeenten en analyseren wij de oorzaken van de verschillen. Daarbij betrekken wij de specifieke lokale omstandigheden van de gemeenten die ook in de voorafgaande stappen zijn vastgelegd. Voor zover mogelijk trekken wij algemene (voor alle vier de gemeenten relevante) conclusies en doen wij suggesties voor algemene aanbevelingen. Dit alles ten behoeve van het leer- en verbetereffect van het rekenkameronderzoek

1.3. Leeswijzer

Dit document betreft de nota van bevindingen voor het onderzoek naar het sportbeleid in Roosendaal.

Hoofdstuk 2 behandelt de context van het sportbeleid in Roosendaal door trends en ontwikkelingen in het gemeentelijk sportbeleid te bespreken en de historie en stand van zaken van de sport in Roosendaal te schetsen.

In hoofdstuk 3 wordt de ontwikkeling en realisatie van het sportbeleid in Roosendaal besproken. Dit doen we door in te gaan op hoe het beleid tot stand is gekomen, wat de status van het beleid is en de beleidsinstrumenten die Roosendaal inzet te bespreken.

In hoofdstuk 4 komen de resultaten met betrekking tot de wijze waarop Roosendaal de monitoring en evaluatie van het sportbeleid en de rol van de gemeenteraad hierbij heeft vormgegeven aan de orde.

Hoofdstuk 5 omvat de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

In hoofdstuk 6 is de reactie van het College van B&W op het conceptrapport opgenomen. Tot slot volgt in hoofdstuk 7 het nawoord van de Rekenkamer.

Bijlage 1 tot en met 5 bevat het normenkader. In het normenkader worden de onderzoeksvragen, normen en bevindingen schematisch weergegeven. Per bevinding worden hier ook de bronnen vermeld. In de rapportage zelf worden de bronnen niet genoemd.

2. Context

In dit hoofdstuk bespreken we eerst de stand van zaken van het gemeentelijke sportbeleid in Nederland. Daarbij gaan we vooral in op de ontwikkelingen van de laatste jaren. Daarna schetsen we kort het sportbeleid van Roosendaal, incl. de historie en de context.

2.1. Trends en ontwikkelingen in het sportbeleid

Bestanddelen gemeentelijk sportbeleid:
In het verleden, tot zo'n 10 jaar geleden, lag de nadruk van het gemeentelijke sportbeleid op facilitering via sportaccommodaties en de intrinsieke waarde van sport. De afgelopen 10 jaar is de maatschappelijke waarde van sport meer onder de aandacht gekomen en opgenomen als onderdeel van het sportbeleid (voor gezondheid, participatie, sociale cohesie et cetera). Concreet gaat het dan om het benutten van de kracht van sport in samenhang met onderwijs, zorg, sociaal beleid, ruimte, stadsimago, economische zaken et cetera.
Tegelijkertijd zijn verschuivingen in het accommodatiebeleid waarneembaar als gevolg van privatiseringsgolven en andere ontwikkelingen. Nog altijd is het accommodatiebeleid de omvangrijke pijler van het gemeentelijke sportbeleid (qua kosten). Het gevolg van het voorgaande is dat het sportbeleid dat geformuleerd werd in de periode rond 2000 er anders uitziet dan zoals dat heden ten dage geformuleerd wordt.

Privatiseringsgolven
Binnen gemeentelijke organisaties is momenteel sprake van een derde 'privatiseringsgolf'.
De eerste golf vond plaats in de jaren '80, toen veel gemeenten het onderhoud van buitensportcomplexen (velden, kleedkamers en dergelijke) privatiseerden naar verenigingen.
In de jaren '90 hebben veel gemeenten hun zwembaden extern verzelfstandigd: vanaf begin jaren '90 zijn er meerdere commerciële exploitanten op de markt actief. Ook sporthallen (en in sommige gevallen) buitensportcomplexen zijn in die tijd extern verzelfstandigd richting commerciële exploitanten.
De afgelopen paar jaar oriënteren steeds meer gemeenten zich om de uitvoering (exploitatie, sportstimulering) op afstand te plaatsen via een interne of externe verzelfstandiging. Is de uitvoering van sport (exploitatie, sportstimulering) nog wel een gemeentelijke taak of moet de uitvoering op afstand van de gemeente worden geplaatst? Gemeentelijke sportbedrijven zijn bij deze kerntakendiscussie steeds vaker in beeld als uitvoerende organisatie.

Sport op de politieke agenda
Vanaf begin 2000 zijn diverse rijksregelingen opgezet op het gebied van sport: de breedtesportimpuls, de BOS-impuls (samenwerking buurt, onderwijs en sport) en momenteel de impuls brede scholen, sport en cultuur (inzet combinatie-functionarissen) die wordt voortgezet via de regeling sport en bewegen in de buurt (inzet buurtsportcoaches). Sport is sinds begin 2000 steeds nadrukkelijker op de politieke agenda gekomen, zowel op landelijk als op lokaal niveau. Veel gemeenten hebben (in eerste instantie binnen de gemeentelijke organisatie) sportservice-punten opgericht om uitvoering te geven aan die rijksregelingen. Ook is de sport vaak verdeeld over de gemeentelijke organisatie: sportbeleid en sportstimulering bij een afdeling Maatschappelijke Zaken, accommodatiebeheer bij een

gemeentelijke afdeling Beheer, onderhoud van velden bij een afdeling Uitvoering en planning en control bij een afdeling Financiën.

Professionalisering
De sport professionaliseert verder. Marktgerichtheid en maatschappelijk ondernemerschap worden hierbij steeds belangrijker. Naast de kerntakendiscussie wordt ook de professionalisering aangegrepen om over te gaan tot andere beheervormen.

2.2. Sportbeleid en –voorzieningen in Roosendaal

Kort schetsen we hier de stand van zaken van het sportbeleid van de gemeente Roosendaal, inclusief de historische ontwikkeling. Daarnaast gaan we kort in op de stand van zaken op sportgebied in Roosendaal.

2.2.1. Sportbeleid gemeente Roosendaal

Bestanddelen gemeentelijk sportbeleid
Het huidige sportbeleid is verwoord in de Programmabegroting 2012 van de gemeente Roosendaal. Vertrekpunt en kaderstellend voor sportbeleid zijn de drie ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal tot 2020. De sportnota 'Voorzet op Maat' 2000-2010 heeft een vervolg gekregen via deze drie visies en de jaarlijkse programma's sport en recreatie. Roosendaal zet conform de tijdsgeest sterk in op integraal beleid, op de maatschappelijke kracht van sport en de samenhang van sport met andere beleidsterreinen zoals buurt, onderwijs en sport. Het sportbeleid van de gemeente focust op zowel de intrinsieke als de maatschappelijke waarde van sport. De maatschappelijke kracht van sport in Roosendaal komt tot uiting in sport en bewegen ten behoeve van de gezondheid en de maatschappelijke participatie.
Daarnaast streeft de gemeente ernaar om, ondanks bezuinigingen, het niveau van de sportvoorzieningen te handhaven via zowel de sportaccommodaties als de sportverenigingen.
Verder zet Roosendaal in op het stimuleren van de ongeorganiseerde sport op wijk- en buurtniveau voor verschillende doelgroepen.

Privatiseringsgolven en professionalisering
De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties, de basisportvoorzieningen. Recent is het traject "Transitie Zelfbeheer Sportaccommodaties" gestart waarbij bekeken wordt of (delen van) het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportaccommodaties eventueel overgedragen kan worden naar de verenigingen, dit gaat gepaard met een bezuinigingsdoelstelling.

Sport op de politieke agenda
Roosendaal heeft deelgenomen aan de breedtesportimpuls, de BOS-impuls en de impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctionarissen) die wordt voortgezet via de regeling sport en bewegen in de buurt (buurtsportcoaches). Sinds 2010 is de uitvoering van deze regelingen en de overige sportstimuleringsactiviteiten op afstand van de gemeente geplaatst. Eerst via een uitbesteding aan het Sportbureau Roosendaal en sinds maart 2011 via een uitbesteding aan Sportservice Noord-Brabant. Sportservice Noord-Brabant verzorgt momenteel de volledige uitvoering van het sportbeleid en werkt hiervoor nauw

samen met de beleidsmedewerkers van de gemeente. Het sportbeleid valt binnen de gemeente binnen de afdeling maatschappij en economie.
Sport is binnen de gemeente conform de tijdsgeest de afgelopen jaren nadrukkelijker op de politieke agenda gekomen. De samenhang van sport met andere beleidsterreinen en de deelname aan de stimuleringsregelingen van het rijk zijn hier de belangrijkste uitingen van.

Verderop in dit document wordt nader ingegaan op de stand van zaken van het sportbeleid in de gemeente Roosendaal. Met name komen de status van het beleid en de vertaalslag hiervan richting de uitvoering van het sportbeleid, de doelstellingen van het sportbeleid, de samenhang met andere beleidsterreinen en de rol van de gemeente aan de orde.

Historische context sportbeleid gemeente Roosendaal:

De laatste sportnota van de gemeente Roosendaal 'Voorzet op Maat' dateert uit 2000 en betreft de periode 2000-2010. Bij het coalitieakkoord van 2010 is vervolgens afgesproken dat er gestreefd wordt naar beleidsreductie en dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer komen. En dus zijn er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. De uitvoering van het beleid, en dus ook van het sportbeleid, vindt sindsdien plaats via de jaarlijkse programmabegroting en is afgeleid van de visiedocumenten.

Kortom, de sportnota 'Voorzet op Maat' is niet vernieuwd en als het ware overgegaan in het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting. 'Voorzet op Maat' was, ondanks dat dit beleid al in 2000 is opgesteld, meer dan accommodatiebeleid en aandacht voor sport als doel alleen. Het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is sinds 2000 al sterk gericht op het inzetten van sport als middel en de samenhang met andere beleidsterreinen.

2.2.2. Sportvoorzieningen in Roosendaal

De gemeente Roosendaal heeft een ruim sportaanbod zo blijkt uit de cijfers en de interviews. In Roosendaal zijn veel sporten in verenigingsverband te beoefenen. In de overzichten hieronder staan de kengetallen voor de buitensportaccommodaties, binnensportaccommodaties en de zwembaden voor de gemeente Roosendaal weergegeven:

- Het aantal binnensportaccommodaties, totaal en per 10.000 inwoners.
- Het aantal sportvelden voor een aantallen takken van sport per 10.000 inwoners.
- Het aantal zwembaden (binnenbaden en buitenbaden) en het aantal bezoekers van deze zwembaden.
- De kengetallen van de gemeente Roosendaal zijn telkens vergeleken met de gemiddelden van een aantal gemeenten uit de database van BMC. Dit zijn over het algemeen grotere gemeenten dan Roosendaal. In de praktijk blijken kengetallen met betrekking tot accommodaties van gemeenten van verschillende grootte echter goed vergelijkbaar.

KENGETALLEN ACCOMMODATIES BINNENSPORT	ROOSENDAAL	BMC database gemeenten
Aantal accommodaties		
Gymnastieklokalen (gemeentelijk beheer)	2	
Gymnastieklokalen (niet gemeentelijk beheer)	0	
Sportzalen, 2 gymlokalen (gemeentelijk beheer)	1	
Sportzalen, 2 gymlokalen (niet gemeentelijk beheer)	0	
Sporthallen, 3 gymlokalen (gemeentelijk beheer)	1	
Sporthallen, 3 gymlokalen (niet gemeentelijk beheer)	0	
Turnhallen	0	
AANTAL ZAALDELEN	7	
# sporthallen / 10.000 inwoners	0,13	0,53
# eenheden / 10.000 inwoners	0,9	4,3
# inwoners / sporthal	77.566	21.285
BUITENSPORT	**ROOSENDAAL**	**BMC database gemeenten**
# voetbal / 10.000 inwoners	2,7	3,2
# hockey / 10.000 inwoners	0,4	0,4
# korfbal / 10.000 inwoners	0,1	0,4
# atletiek / 10.000 inwoners	0,1	0,1
# honkbal / 10.000 inwoners	0,3	0,3
# tennis / 10.000 inwoners	4,6	
% voetbal / totaal	27%	
% hockey / totaal	4%	
% tennis / totaal	47%	
% kunstgras voetbal / totale voetbalvelden	0%	24%

Toelichting kengetallen binnensport- en buitensportaccommodaties:

- Roosendaal telt 1 sporthal, 1 sportzaal en 2 gymnastieklokalen.
- Roosendaal telt per 10.000 inwoners 2,7 voetbalvelden, 4,6 tennisbanen, 0,4 hockeyvelden, 0,3 honkbalvelden en 0,1 atletiekbanen en korfbalvelden. Roosendaal heeft geen kunstgrasvoetbalvelden.
- Voetbal is de grootste sport, Roosendaal telt maar liefst 10 voetbal-verenigingen, gevolgd door tennis (2.874 leden verdeeld over 4 verenigingen).
- Verder kan opgemerkt worden dat er begin 2013 een sporthal (met 3 zaaldelen) bijkomt bij het Jan Tinbergen College.

Roosendaal vergeleken met het landelijke beeld (binnensport):

De belangrijkste kengetallen voor wat betreft de binnensportaccommodaties zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 9 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Rotterdam, Haarlem, Amersfoort, Zaanstad, Den Bosch, Dordrecht, Nijmegen en Eindhoven), de kengetallen van Roosendaal zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- Het aantal inwoners per sporthal in Roosendaal (77.566) is veel hoger dan het aantal inwoners per sporthal in de BMC database gemeenten (21.285).
- Verder is het aantal zaaldelen per 10.000 inwoners in Roosendaal (0,9) ruim 4x zo laag als in de BMC database gemeenten (4,3). Dit wordt veroorzaakt door het lage aantal sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen.

- Wel geldt dat de komst van de sporthal bij het Jan Tinbergen College begin 2013 de genoemde kengetallen positief zal beïnvloeden. Het aantal zaaldelen per 10.000 inwoners wordt dan 1,3 en het aantal inwoners per sporthal 38.783, wel beiden nog altijd lager dan in de BMC database gemeenten.

Roosendaal vergeleken met het landelijke beeld (buitensport):
De belangrijkste kengetallen voor wat betreft de buitensportaccommodaties zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 7 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Rotterdam, Haarlem, Amersfoort, Zaanstad, Den Bosch en Eindhoven), de kengetallen van Roosendaal zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.
- Roosendaal telt iets minder voetbalvelden en korfbalvelden per 10.000 inwoners dan de BMC database gemeenten en een gelijk aantal hockeyvelden, honkbalvelden en atletiekbanen per 10.000 inwoners.
- Voor de BMC database gemeenten zijn geen vergelijkbare cijfers beschikbaar voor wat betreft het aantal tennisbanen.

KENGETALLEN ZWEMBADEN	ROOSENDAAL	BMC database gemeenten
Zwembaden		
Binnenbaden	3	
Buitenbaden	1	
Bezoekers		
Instructie	25.843	
Schoolzwemmen	0	
Recreatie	94.553	
Doelgroepen / aquasport	8.772	
Verenigingen / groepen	Ja	
Overige bezoekers	0	
Totaal, exclusief overige bezoekers	129.168	
Totaal, inclusief overige bezoekers	129.168	
Kengetallen		
# bezoekers / inwoner (animo)	1,7	3,1
# zwembaden / 40.000 inwoners	2,1	0,9

Toelichting kengetallen zwembaden:
- Roosendaal telt 3 binnenbaden en 1 buitenbad.
- Jaarlijks komen er een kleine 130 duizend bezoekers naar deze zwembaden. Het overgrote deel hiervan, 95 duizend, is recreatiezwemmer. Verder komen er zo'n 25 instructiezwemmers en een zeer klein aantal voor doelgroepenzwemmen / aquasport. Verder zijn er in zwembad de Stok ook zwemsportverenigingen actief, het exacte aantal bezoekers in deze categorie is echter niet bekend.

Roosendaal vergeleken met het landelijke beeld:
De belangrijkste kengetallen voor wat betreft de zwembaden zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 5 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Rotterdam, Haarlem, Dordrecht en Eindhoven), de kengetallen van Roosendaal zijn met de

gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- Roosendaal lijkt goed voorzien op het gebied van zwembaden. Het aantal zwembaden per 40.000 inwoners ligt in Roosendaal ruim boven het gemiddelde van de BMC database gemeenten: 2,1 versus 0,9. Het aantal m2 zwemwater in de gemeente is niet bekend en kan dus niet vergeleken worden.
- De animo van de inwoners van Roosendaal om te gaan zwemmen ligt een stuk lager dan in de BMC database gemeenten. Het aantal bezoekers per inwoner (animocijfer) bedraagt in Roosendaal 1,7 en in de BMC database gemeenten is dat 3,1. Het nagenoeg ontbreken schoolzwemmen en doelgroepen als bezoekers aan de zwembaden speelt hier een rol. Doordat de aantallen bezoekers via zwemsportverenigingen niet bekend zijn, zal het animocijfer in de praktijk iets hoger liggen dan 1,7.

Tot slot komt uit de interviews naar voren dat

- Het aantal buitensportaccommodaties in Roosendaal voldoende is en de kwaliteit van de sportaccommodaties goed.
- In Roosendaal veel sporten in verenigingsverband te beoefenen zijn.
- De verenigingen in Roosendaal over het algemeen gezond en sterk zijn.
- Er volop mogelijkheden zijn om ook in ongeorganiseerd verband te sporten in Roosendaal.

Verderop in dit document wordt nader ingegaan op de sportvoorzieningen in de gemeente Roosendaal. Met name komen de (kosten van de) sportaccommodaties aan de orde.

3. Ontwikkeling en realisatie van beleid

De volgende onderzoeksvragen worden in dit hoofdstuk behandeld:

1. Op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen? En heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken m.b.t. doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?
2. Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren? En in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?

In 3.1 wordt ingegaan op de totstandkoming en de status van het sportbeleid en daarna komen achtereenvolgens aan de orde:

- Doelstelling, verantwoordelijkheden en middelen (3.2)
- Sportaccommodaties (3.3)
- Subsidies (3.4)
- Overige beleidsinstrumenten (3.5)

3.1. Totstandkoming en status van het sportbeleid

Op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen? En heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken m.b.t. doelen, doelgroepen, verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?

3.1.1. Proces van beleidsontwikkeling

De gemeente Roosendaal zet in toenemende mate in op het samen met het veld, de samenleving ontwikkelen van beleid. Zodoende wordt bij de beleidsvorming ook getracht draagvlak te creëren bij stakeholders (andere organisaties, het veld, de gemeenteraad etc.). De input van stakeholders wordt in toenemende mate daadwerkelijk meegenomen bij de totstandkoming van beleid. Ten tijde van het coalitieakkoord 2010 is expliciet afgesproken dat de gemeente streeft naar een andere rolopvatting ten opzichte van de samenleving en omgekeerd en dat beleid en keuzes dus samen met het veld gemaakt worden. Bij het opstellen van de voor alle beleidsterreinen leidende visiedocumenten is sterk ingezet op het genereren van input en betrokkenheid bij het veld. En ook bij het implementeren van beleid en besluiten op het gebied van sport is sindsdien ingezet op gezamenlijk optrekken van gemeente en het veld. Stakeholders, ook uit de sport, waarderen het feit dat zij betrokken worden bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid zo blijkt uit het onderzoek burgerparticipatie van de Rekenkamer West-Brabant in Roosendaal. Belangrijk is wel dat het veld en andere stakeholders in een vroeg stadium betrokken worden en dat de input daadwerkelijk gebruikt wordt bij het beleid en de uitvoering. Complicerende factor voor het verkrijgen van draagvlak bij stakeholders is wel dat de beleids- en besluitvorming en de uitvoering hiervan sinds 2010 telkens gepaard gaan met bezuinigingsdoelstellingen.
Ook bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid op deelterreinen heeft de gemeente de afgelopen jaren het veld betrokken. Een voorbeeld hiervan is het transitietraject zelfbeheer sportaccommodaties dat momenteel gaande is. Hier wordt het veld nauw bij betrokken en leidt hun betrokkenheid ook daadwerkelijk tot aanpassingen in het beleid.

De laatste sportnota van de gemeente Roosendaal 'Voorzet op Maat' dateert uit 2000 en betreft de periode 2000-2010. Bij het coalitieakkoord van 2010 is

vervolgens afgesproken dat er gestreefd wordt naar beleidsreductie en dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer komen. En dus zijn er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. De uitvoering van het beleid, en dus ook van het sportbeleid, vindt sindsdien plaats via de jaarlijkse programmabegroting en is afgeleid van de visiedocumenten. Kortom, de sportnota 'Voorzet op Maat' is niet vernieuwd en als het ware geactualiseerd c.q. overgegaan in het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting en de Sociale Visie van de gemeente. De gemeente heeft bij de beleidsvorming en de totstandkoming van de beleidsnota 'Voorzet op Maat' in 2000 overigens ook al stakeholders (andere organisaties, het veld, de gemeenteraad etc.) betrokken.

Beleidsontwikkeling en –uitvoering als samenspel van de gemeente en het veld:

De gemeente Roosendaal zet net als veel andere gemeenten momenteel in toenemende mate in op het gezamenlijk met het veld ontwikkelen en uitvoeren van beleid op alle beleidsterreinen. Twee belangrijke redenen hiervoor zijn: 1) meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burgers, het betreffende beleidsveld is nodig voor effectief beleid en 2) beleidsterreinen hangen met elkaar samen en vereisen dus afstemming. Bovendien hebben bezuinigingen waarmee gemeenten momenteel geconfronteerd worden soms een versterkend of aanjagend effect. Gezamenlijk beleid ontwikkelen en uitvoeren vereist een andere opstelling van de gemeente als organisatie en de ambtenaren als individu, Roosendaal zet hier actief op in door:

- Meer naar buiten gericht te zijn en meer en proactief overleg te voeren met het veld. Om zo samen met de maatschappelijke partners en inwoners invulling te geven aan de toekomst van de stad. Om zo bewuste en toekomstbestendige keuzes te maken.
- Onderdeel uit te maken van een netwerk van organisaties die betrokken zijn bij het wel en wee van de samenleving. En binnen dit netwerk een meer faciliterende en ondersteunende rol op zich te nemen.
- Uit te gaan van de eigen kracht van burgers en sociale netwerken om verantwoordelijkheid te nemen en om zo tot 'gedragen beleid van onderop' te kunnen komen.
- Transparant te zijn over de rol en de (financiële) mogelijkheden van de gemeente.
- Samenhang tussen verschillende beleidsterreinen zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in het veld aan te brengen door concrete samenwerking en afstemming te realiseren. Dit kan leiden tot effectiever en (financieel) efficiënter beleid.

Alleen zo ontstaat er concreet en samenhangend (sport)beleid en uitvoering hiervan dat bijdraagt aan de gemeentelijke doelen en past binnen de overkoepelende gemeentelijke visie(s) (of een coalitieakkoord).

3.1.2. Samenhang met andere beleidsterreinen

Bij de gemeente Roosendaal is sprake van sterke samenhang van het sportbeleid met andere beleidsterreinen. De gemeenten heeft hier veel aandacht voor en heeft het sportbeleid onderdeel gemaakt van haar integrale beleid. En dus besteedt de

gemeente in ruime mate aandacht aan de samenhang van sport met andere beleidsterreinen.

- Zowel in de geldende beleidsnota's en -documenten (eerst 'Voorzet op Maat' en later de Programma's Sport & Recreatie van de jaarlijkse programmabegroting) als in de uitvoering van het beleid de afgelopen jaren.
- De verbinding met aanpalende beleidsterreinen wordt benoemd in de beleidsnota's en -documenten sport (onder andere onderwijs, jeugd en gezondheid). Ook wordt de sport benoemd in beleidsnota's op andere beleidsterreinen.
- Via onder andere de drie opeenvolgende stimuleringsregelingen van de rijksoverheid heeft Roosendaal het laatste decennium projecten ontwikkeld waarbij sport en andere beleidsterreinen samenwerken. Voor een deel zijn deze projecten uitgebouwd tot structureel samenhangend beleid en voor een deel zijn deze projecten na afloop van de stimuleringsperiode uit het zicht verdwenen. Roosendaal heeft aan alle drie de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid meegedaan:
    - Breedtesportimpuls (1999-2004)
    - BOS-impuls (2005-2011)
    - Impuls brede scholen, sport en cultuur (2008-2012).

Roosendaal en de stimuleringsregelingen sport van de rijksoverheid:

Met de ***breedtesportimpuls*** (1999-2004) wilde de rijksoverheid het lokale sportaanbod duurzaam versterken en (zo mogelijk) sport beter benutten voor het oplossen van sociale en maatschappelijke problemen. Om de uitvoering van het beleid te ondersteunen kon iedere gemeente (eenmalig) een rijkssubsidie aanvragen. De subsidie was bedoeld om één of meer sportprojecten in de gemeente te realiseren. Tot en met 2004 konden gemeenten voor 1 april van het kalenderjaar subsidie aanvragen op basis van een projectvoorstel. De beoordeling en afronding van de aanvraag vond in de loop van datzelfde jaar plaats. Een gemeente kon dan met de uitvoering op 1 januari in het volgende kalenderjaar beginnen. In 2009 zijn de laatste gemeentelijke projecten afgerond. De breedtesportimpuls was een zogenaamde cofinancieringsubsidie. Het Rijk gaf een bijdrage van 50% in de subsidiabele kosten van een project, tot een bepaald maximum. Dat maximum was afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente en de projectduur (kon variëren van 3 tot 6 jaar). Als een gemeente een projectvoorstel ingediend had in samenwerking met één of meer gemeenten ontving het 55% subsidie in plaats van 50%. Roosendaal heeft van 2002 tot en met 2006 meegedaan aan de breedtesportimpuls via het project Wat Roosendaal beweegt?!, dat bestond uit acht deelprojecten:

1. Verenigingsondersteuning: vrijwilligersbeleid
2. Basisschooljeugd (sportieve school + sport en buitenschoolse opvang)
3. 50+(ouderen(senioren)in beweging)
4. Verenigingsondersteuning: sportloket
5. Jongeren op het middelbaar onderwijs (schoolsporten)
6. Gehandicapten
7. Sportbuurtwerk: sport en allochtonen
8. Sportbuurtwerk: meer met sport

De ***BOS-impuls*** (2005-2011) was een tijdelijke stimuleringsmaatregel van VWS. Met de BOS-impuls werden achterstanden van jongeren van 4 tot 19 jaar aangepakt. Het laagdrempelig aanbieden van 'arrangementen' moest een

gezonde en actieve leefstijl bevorderen én onderwijs- en opvoedings-achterstanden terugdringen. Gemeenten konden tot 1 april 2006 voorstellen indienen voor projecten. Beoogd werd dat Buurt- onderwijs- en sportorganisaties samenwerkten onder regie van de gemeente om een BOS-initiatief op wijkniveau te realiseren. Sportactiviteiten moesten in ieder geval onderdeel uitmaken van de BOS-arrangementen. Meestal speelden ook gezondheidsonderwijs en buurtactiviteiten een rol. Zo werd beoogd om tevens de onderlinge betrokkenheid in de buurt te vergroten. Ook de BOS-impuls was een zogenaamde cofinancieringsubsidie. Het Rijk gaf een bijdrage van maximaal 50% in de subsidiabele kosten van een project, tot een bepaald maximum, en de kosten van investeringen in accommodaties of materialen mochten niet meer dan 10% van de begrote kosten van het project bedragen. Roosendaal heeft van 2007 tot en met 2010 meegedaan aan de BOS-Impuls via vier deelprojecten gericht op sportactiviteiten voor het meehelpen oplossen van maatschappelijke lokale problemen, zoals jeugdproblematiek, in: 1) Kortendijk, 2) Tolberg, 3) Kalsdonk en 4) Kroeven-Langdonk.

De ***'Impuls brede scholen, sport en cultuur'*** (2008-2012) is door de bewindslieden van VWS en OCW, vertegenwoordigers van de VNG, NOC*NSF, Verenigde Bijzondere Scholen (VBS) en de Cultuurformatie op 10 december 2007 ondertekend. De Impuls steunt gemeenten die een combinatiefunctionaris willen aanstellen. In 2012 zullen er 2250 combinatiefunctionarissen werkzaam zijn in de sectoren onderwijs, sport en cultuur. Met ingang van 2008 is er, oplopend in tranches, een budget aan gemeenten toegekend om dit te realiseren. De Impuls loopt van 2008 t/m 2012 en wordt uitgevoerd onder regie van de gemeenten. Gemeenten ontvangen een bijdrage van de rijksoverheid en 'matchen' deze met eigen middelen. In het eerste jaar financiert de rijksoverheid 100%. In de jaren daarna betaalt het rijk ca. 40% en gemeenten ca. 60%. De Impuls is gefaseerd ingevoerd. In 2008 is de eerste tranche beschikbaar gekomen voor de G31-gemeenten. Na 2009 volgden nog drie tranches waarbij alle overige Nederlandse gemeenten aan de beurt komen. Deelname aan De Impuls is vrijwillig. De rijksbijdrage is in principe voor alle gemeenten beschikbaar en structureel. Met De Impuls brede scholen, sport en cultuur (Impuls) worden vier belangrijke doelstellingen nagestreefd:

- Het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs, om te beginnen in de 40 krachtwijken.
- Het versterken van ca. 10% van de sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.
- Het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.

Beoogd wordt dat er in 2012 tenminste 2.250 fte aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd zijn, als volgt over de verschillende sectoren verdeeld:

- tenminste 765 fte's in het primair onderwijs;
- tenminste 225 fte's in het voortgezet onderwijs;
- tenminste 1125 fte's in de sportsector;
- tenminste 135 fte's in de cultuursector.

Deze verdeling is gebaseerd op de herkomst van de beschikbare middelen op de rijksbegroting (onderwijs, sport en cultuur) en het behalen van de verschillende doelen van De Impuls. Roosendaal is een zogenaamde tweede tranche gemeente en is in 2009 gestart met De impuls brede scholen, sport en cultuur en heeft in 2012 11 fte aan combinatiefunctionarissen gerealiseerd. Hiervan is in totaal 9,7 fte werkzaam binnen het thema 'Sport'.

Na 2012 wordt aan gemeenten de mogelijkheid geboden om va het nieuwe stimuleringsprogramma ***sport & bewegen in de buurt*** van VWS de inzet van combinatiefunctionarissen te continueren en uit te breiden. Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud wordt geïnvesteerd in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefunctionarissen met extra ***buurtsportcoaches***. 2.900 Buurtsportcoaches gaan actief aan de slag zo is het doel. En doordat zij zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector (zorg, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg of bedrijfsleven), dragen zij er naar verwachting aan bij dat meer mensen in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen. Er geldt een normbedrag van 50.000 euro per aangestelde fte buurtsportcoach. De rijksoverheid keert 20.000 euro per fte uit aan gemeenten. Deelnemende gemeenten organiseren 60% cofinanciering vanaf het eerste jaar van deelname. Roosendaal gaat de inzet van combinatie-functionarissen voortzetten via deze regeling. Naar verwachting gaat er vanwege de bezuinigingen wel gewerkt worden met een lager fte aan buurtsportcoaches / combinatiefunctionarissen. Over het exacte aantal wordt in de loop van 2012 een besluit genomen.

Daarnaast heeft de gemeente Roosendaal de sport verankerd in de beleidsuitvoering op andere terreinen zoals gezondheid en jeugdbeleid. Gekeken wordt of sport toegevoegd kan worden aan deze beleidsterreinen, succesvol kan bijdragen aan deze beleidsterreinen en zo ja, of sport met behulp van budget vanuit het andere beleidsterrein ingezet kan worden. Zodoende zijn er ook projecten en activiteiten met behulp van sport voor jongeren en ouderen gerealiseerd in het gezondheidsbeleid en het jeugdbeleid.

Vooralsnog ligt het accent dus vooral op een samenhang waarbij sport een middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren. De effectiviteit moet dan blijken uit de resultaten op de andere beleidsterreinen, de andere beleidsterreinen moeten hier dan ook actief op sturen. Er is deels ook sprake van andere beleidsterreinen betrekken (bijv. onderwijs via de inzet van de impuls brede scholen, sport en cultuur) om de doelstellingen van het (intrinsieke) sportbeleid te realiseren. Daarnaast geldt dat vanuit de sport, het sportbeleid geredeneerd er ook gewoon sprake is van het benutten van kansen, middelen die beschikbaar zijn op andere beleidsterreinen.

3.1.3. Doorwerking maatschappelijke en demografische ontwikkelingen

De gemeente Roosendaal heeft in de laatste sportnota 'Voorzet op Maat' relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen gesignaleerd en beschreven en vertaald naar de doelstellingen van het beleid. Zowel landelijke trends en ontwikkelingen als (deels aanvullende) lokale trends en ontwikkelingen zijn beschreven in de sportnota.

Gedurende de beleidsnotaperiode (2000-2010) en daarna heeft de gemeente het beleid, de doelstellingen en de programma's doorontwikkeld en dit is onder andere gebeurd naar aanleiding van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen aldus de gemeente. Dit komt volgens de gemeente bijvoorbeeld tot uiting in de toegenomen aandacht voor de ongeorganiseerde sport (voor verschillende doelgroepen). Doordat de gemeente er voor gekozen heeft om geen nieuwe sportnota op te stellen, zijn de specifiek voor het sportbeleid relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen echter niet structureel beschreven en vastgelegd. De jaarlijkse programmabegroting beperkt zich voor de sport tot een beschrijving van 1) de doelen, 2) de beoogde effecten, 3) de hiervoor benodigde activiteiten en 4) een kostenplaatje. En ook de drie ook voor het sportbeleid sinds 2011-2012 leidende visies beschrijven de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen (hoogstens) in algemene zin en vertalen deze niet specifiek ten behoeve van het sportbeleid.☐

3.1.4. Afstemming in landelijk, provinciaal en regionaal verband

Landelijk en provinciaal beleid zijn bij de gemeente Roosendaal niet expliciet een van de vertrekpunten geweest (voor het opstellen) van het sportbeleid. Wel neemt in recente beleidsdocumenten, kaderstellende documenten de aandacht voor regionale samenwerking toe. Regionale samenwerking wordt voor de sport c.q. het sportbeleid in toenemende mate als ambitie beschreven, bijvoorbeeld ten behoeve van het creëren van een goed aanbod voor mensen met een beperking en ten behoeve van afstemming over sportaccommodaties met een regionale functie.

- In de sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010' van de gemeente Roosendaal werd enige aansluiting gezocht bij het landelijke beleid.
- 'Voorzet op Maat' is van ver voor het Olympisch Plan 2028 en het Sportplan Brabant 2016. En de meer recente kaderstellende documenten zoals het Programma Sport & Recreatie uit de jaarlijkse programmabegroting en de drie voor het sportbeleid leidende visies voor Roosendaal, bevatten geen uitgebreide beschrijvingen en dus ook geen verwijzingen naar het Olympisch Plan 2028 en het Sportplan Brabant 2016. Kortom, het lijkt er op dat er in de beleidsontwikkeling in Roosendaal weinig afstemming hiermee geweest is.

In de uitvoering van het beleid wordt er nauwelijks afgestemd met het beleid van andere gemeenten in de regio en/of de provincie. Op het gebied van de gehandicaptensport worden via het project regionale sportcoaches met de provincie en andere gemeenten de eerste concrete stappen gezet. Daarnaast is er in beperkte mate sprake van overleg en informeren tussen de gemeente Roosendaal en andere gemeenten via het 'West-Brabant Huis' en informele overleggen. En een enkele keer wordt er samengewerkt als de betrokken gemeenten beiden/allemaal kansen of voordelen zien, een voorbeeld is het samen organiseren en/of aantrekken van etappes in het kader van de Eneco tour (wielrennen). Tot slot geldt dat Roosendaal, Rucphen en Essen na afstemming een gezamenlijke mountainbike-route hebben aangelegd.

De gemeente Roosendaal is door de provincie Noord-Brabant niet bij de ontwikkeling en uitvoering van Sportplan Brabant 2016 betrokken. Wel heeft de gemeente overwogen een subsidieaanvraag bij de provincie in te dienen in het kader van dit sportplan voor de realisatie van een 'sportaccommodatie voor topsporttraining' wielrennen. Net als de gemeenten Rucphen en Woensdrecht. De gemeente Roosendaal heeft hiervoor afgestemd met zowel de gemeente Rucphen als de gemeente Woensdrecht, maar dit heeft niet geleid tot een gezamenlijk plan

en/of een gezamenlijke subsidieaanvraag. Op het laatste moment heeft Roosendaal besloten geen aanvraag in te dienen.

Tot slot geldt dat het zoeken van afstemming met landelijk en provinciaal beleid en met gemeenten in de regio deels het gevolg is van een (overeenkomstige) visie, maar ook deels gedreven wordt door (financiële) kansen (denk aan de kansen die de subsidieregeling van de provincie Noord-Brabant biedt, de stimuleringsregelingen van het rijk en de Eneco Tour).

3.2. Doelstelling, verantwoordelijkheden en middelen

3.2.1. Belangen, rollen en verantwoordelijkheden

De gemeente Roosendaal heeft een duidelijke visie op de rollen en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft op het gebied van sport.

De gemeente kiest in het algemeen voor een faciliterende en ondersteunende rol in de samenleving. Daarnaast kiest Roosendaal op het gebied van sport voor een voorwaardenscheppende rol ten behoeve van de georganiseerde en de ongeorganiseerde sport. Sportverenigingen zijn belangrijke aanbieders van sportmogelijkheden.

- Daar waar mogelijk wordt particulier initiatief gestimuleerd om activiteiten en evenementen op te pakken via zelforganisatie.
- Samenwerking met andere sectoren dient zoveel mogelijk op elkaar te worden afgestemd. ☐

Financiering van sport en sportaccommodaties is onderdeel van zowel de faciliterende en ondersteunende rol (subsidies) als de voorwaardenscheppende rol (accommodaties).

3.2.2. Doelen en doelgroepen

De gemeente Roosendaal heeft op twee niveaus doelstellingen geformuleerd in het Programma Sport & Recreatie van de Programmabegroting 2012 en heeft daarnaast 'leidende principes' voor de sport benoemd in de Ontwerp-Visie op de Sociale Ontwikkeling van Roosendaal. Tot slot staan er doelstellingen in het Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012. De exacte verbanden tussen de verschillende doelstellingen zijn niet helemaal duidelijk, inzichtelijk gemaakt en beschreven. De verschillende doelstellingen zijn voor een deel SMART geformuleerd en uitgewerkt, bijvoorbeeld via beoogde effecten, prestaties en indicatoren in de programmabegroting en in het uitvoeringsplan sport voor de sportstimulering.

- De exacte verbanden tussen de verschillende doelstellingen en het formuleren van SMART doelstellingen en actieprogramma's zouden normaal gesproken waarschijnlijk geadresseerd zijn in een overkoepelende nota en/of actieplan sport. Als gevolg van het niet opstellen van een dergelijke beschrijving of nota is dat nu dus niet het geval geweest. Zie het kader hieronder voor de verschillende doelstellingen en de doorontwikkeling van de doelstellingen van het sportbeleid sinds 'Voorzet op Maat'.

Doorontwikkeling doelstellingen sportbeleid gemeente Roosendaal:

'Voorzet op Maat 2000-2010':
De gemeente gaat bij haar (sport)beleid uit van drie pijlers : 1) kwaliteit, 2) participatie en 3) integraliteit.
De belangrijkste doelstellingen van het sportbeleid (2000-2010) zijn:
Breedtesport:
Het van gemeentewege creëren van zo gunstig mogelijke voorwaarden voor sportbeoefening waardoor participatie, betrokkenheid en verantwoordelijkheid van bewoners(organisaties), sportverenigingen e.d. toenemen en nieuwe initiatieven-bij voorkeur in de vorm van zelforganisatie- tot bloei komen. Via:
- Opzetten van een bureau waar sportend Roosendaal (hulp)vragen kan stellen.
- Stimuleren van breedtesport uitgaande van een programmatische aanpak.
- Bewegingsonderwijs verbeteren en verbreden en de relatie met sportaanbieders intensiveren.
- Sport in de wijken intensiveren en ondersteuning professionaliseren

Topsport:
- De (toekomstige) topsporters krijgen een extra impuls om het aanwezige talent te ontwikkelen.
- Topsport gaat vanuit een integrale benadering een rol spelen bij city-marketing.

Sport & Gezondheid:
- Meer gezondheidsbesef creëren onder sportend Roosendaal
- Opbouwen van een netwerk van aan Sport & Gezondheid gelieerde organisaties en instellingen.

Randvoorwaardelijk beleid:
- Nieuwe verdeling van verantwoordelijkheden tussen de gemeente en gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties.
- Van indirecte naar directe subsidiëring.
- Subsidiëring gebaseerd op output.
- Nulmeting en blijvend monitoren van het beleid.
- Uitvoeringsnotitie sportaccommodaties.

Doelstellingen programma Sport en Recreatie programmabegroting 2012:
Hoofddoelstelling:
Wij stimuleren sport en beweging. Sport en beweging verbeteren de gezondheid, sport vergroot de samenhang in en de binding met de maatschappij en (top)sport zorgt voor trots en uitstraling. Sport en de lichamelijke opvoeding dragen bij aan integratie, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, sociale activering van burgers en de bevordering van een gezonde leefstijl. Daarom voeren wij een actief en integraal sportbeleid. Wij faciliteren bovendien de routegebonden recreatie (varen, wandelen, fietsen, paardrijden enz.) en we ondersteunen waar nodig de lokale en regionale toeristisch-recreatieve sector.
Doelen:
Binnen de financiële kaders van dit programma worden de volgende doelen nagestreefd:
- Wij stimuleren de "ongeorganiseerde" sport op wijk- en buurtniveau voor verschillende doelgroepen;
- Wij investeren in de combinatie van buurt, onderwijs en sport;
- Wij stimuleren minderheden, gehandicapten en ouderen om te gaan sporten;
- Wij investeren in het in stand houden van de sportvoorzieningen in wijken en kernen en streven naar een optimaal gebruik van de voorzieningen;

- Samen met de overige 17 gemeenten in West-Brabant ondersteunen wij de Provincie Noord Brabant bij de opstelling van een BID-book voor het Olympisch Plan Noord-Brabant 2028 (onderdelen hippische sport en wielrennen);
- Wij ondersteunen de toeristisch-recreatieve profilering van Roosendaal als winkelstad, uitgaansstad en plaats waar veel te doen is en te beleven valt;
- Wij stimuleren de productverbetering en verdere ontwikkeling van de verblijfsrecreatieve sector in de vorm van kwaliteitsbevordering van het bestaande aanbod en verdere differentiëring hiervan ten behoeve van toename van het aantal toeristische overnachtingen;
- Wij geven gestalte aan integraal horecabeleid;
- Wij bieden een kader om evenementen mogelijk te maken, waarbij aangestuurd wordt op een betere (programmatische) afstemming van evenementen om een betere spreiding van evenementen te krijgen in tijd en locaties.

Ontwerpvisie op de sociale ontwikkeling van Roosendaal tot 2020:
Leidende principes domein vrije tijd
- Verantwoordelijkheid in beginsel bij organisaties en burgers, meer samenwerking met partners/bedrijfsleven.

Sport:
- Deelname aan sport draagt op meerdere manieren bij aan de participatie, ontwikkeling en gezondheid van de inwoners van Roosendaal. Daarmee levert sport een belangrijke bijdrage aan doelstellingen op andere beleidsterreinen, zoals het onderwijs-, jeugd- en gezondheidsbeleid.
- Vanuit de eigen kracht gedachte is het sportbeleid vooral gericht op het stimuleren van kinderen, sporters met een beperking en ouderen tot (meer) bewegen en de ondersteuning van sportverenigingen in de versterking van hun maatschappelijke functie.
- Bestaande ruimtes in sportaccommodaties moeten beter worden benut. Hiervoor is het van belang om op gemeentelijk niveau te bezien waar betere bezettingsgraden en kostendekkende exploitaties tot de mogelijkheden behoren, ook door multifunctionele inrichting en meervoudig gebruik.
- Samenwerking tussen partijen, ook op regionaal niveau, is een belangrijk uitgangspunt.

Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012:
De visie van de gemeente Roosendaal bij de uitvoering van de Impuls Brede scholen, sport en cultuur luidt als volgt: 'In de Gemeente Roosendaal is sport en cultuur eenvoudig toegankelijk voor Jeugd In de leeftijd van 4 tot 18 jaar'.

□

De gemeente Roosendaal heeft specifieke doelgroepen onderscheiden in het beleid. De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties heeft de gemeente dus niet via een overkoepelende nota of actieplan vorm gegeven. Toch is de gemeente er in geslaagd om activiteiten voor een (groot) deel van de doelgroepen te realiseren via onder andere het uitvoeringsplan sportstimulering en andere beleidsterreinen. De doelgroepen waar Roosendaal op focust zijn:
- Jongeren: worden onder andere bereikt via de impuls brede scholen, sport en cultuur en via jeugdsportsubsidies vanuit het sportbudget (van oudsher).
- Ouderen: worden onder andere bereikt via het uitvoeringsplan sportstimulering. beweegactiviteiten via het budget.

- Mensen met een beperking: worden onder andere bereikt via de impuls brede scholen, sport en cultuur en via andere onderdelen van het uitvoeringsplan sportstimulering.
- Minderheden: worden onder andere bereikt via de impuls brede scholen, sport en cultuur.
- Talenten: worden onder andere bereikt via de impuls brede scholen, sport en cultuur.

De doelen van de gemeente Roosendaal zijn in belangrijke mate verweven met andere beleidsterreinen. Sport wordt dan ook onder meer gebruikt ten behoeve van het gezondheidsbeleid en het jeugdbeleid. Ook heeft de gemeente Roosendaal expliciet doelstellingen geformuleerd met betrekking tot het stimuleren van de ongeorganiseerde sport en recreatie en het ondersteunen van de toeristisch-recreatieve sector.

3.2.3. Beleidsinstrumenten

Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren? En in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?

De gemeente Roosendaal zet in op de volgende drie beleidsinstrumenten:

- Accommodaties (binnen en buiten)
- Subsidies (aan verenigingen, direct en indirect door het niet volledig in rekening brengen van de kosten voor het gebruiken van de accommodaties) en tarieven (in relatie tot de accommodaties)
- Sportstimulering (via projectsubsidies en impulsen, zie het kader aan het einde van de paragraaf voor een korte beschrijving van het uitvoeringsplan sportstimulering).

De gemeente heeft een goed beeld ten aanzien van de sportvoorzieningen, sporten en sportverenigingen in de gemeente en waarop dus via het beleid wordt ingezet (zie 2.2.2).

☐

De gemeente tracht stakeholders te betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het sportbeleid en zo dus ook draagvlak te creëren voor het beleid (zie eerder). Er worden echter nog geen prestatieafspraken met sportverenigingen en anderen gemaakt met betrekking tot de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.

☐

De gemeente erkent dat vrijwilligers belangrijk zijn voor de sport. In Roosendaal is er sprake van een actief vrijwilligersleven, wel ontstaat er in toenemende mate druk op de beschikbaarheid van voldoende goede vrijwilligers in relatie tot de taken die er op de verenigingen afkomen. En dus worden verenigingen via onder andere de impuls brede scholen, sport en cultuur indien nodig ondersteund op organisatorisch en beleidsmatig terrein.

Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012:

Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur:
De visie van de gemeente Roosendaal bij de uitvoering van de Impuls Brede scholen, sport en cultuur luidt als volgt: 'In de Gemeente Roosendaal is sport en cultuur eenvoudig toegankelijk voor Jeugd In de leeftijd van 4 tot 18 jaar'.

Bij de vertaling van deze visie wordt uitgegaan van twee 'vindplaatsen' van genoemde doelgroep, namelijk het onderwijs en de sportvereniging. Het onderwijs wordt gezien als centrale (fysieke) locatie waar kinderen voor het eerst In aanraking komen met sport. De tweede vindplek is de sportvereniging.
Er wordt, naast 'cultuur", gekozen voor het thema 'sport', waarbij wordt ingezet op sport als doel op zich. Uiteraard zullen door de inzet van sport als doel, ook diverse maatschappelijke effecten worden gerealiseerd. Bij de invulling van de projecten in het kader van de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur is de koppeling gelegd met het welzijnswerk zoals georganiseerd door Traverse.
Met de landelijke doelstellingen van de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur als basis zijn de volgende lokale doelstellingen geformuleerd met betrekking tot het onderdeel 'sport':

- Bruggen bouwen tussen onderwijs en sport;
- Realiseren van een kwaliteitsimpuls van het bewegingsonderwijs;
- Professionaliseren van de sportverenigingen;
- Het realiseren van een breed sportaanbod binnen het onderwijs;
- Het integreren van mensen met een beperking binnen de sportvereniging;
- Toeleiden van kinderen richting de sportvereniging;
- Bijdrage aan de sociale cohesie in de wijk.

Om de hiervoor genoemde doelen te realiseren dienen volgens de landelijke regeling zogenaamde 'combinatiefunctionarissen' ingezet te worden. Binnen de gemeente Roosendaal zal de combinatiefunctionaris formeel in dienst komen bij de opdrachtnemer, zijnde Sportservice Noord-Brabant. De combinatiefunctionaris wordt te werk gesteld in of ten behoeve van zowel het onderwijsveld als ook de sportverenigingen.

Overige sportstimuleringsactiviteiten
De Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur richt zich op kinderen en jongeren en zal vanaf 2010 de paraplu zijn van waaronder alle op jeugdgerichte sportstimuleringsactiviteiten gaan plaatsvinden. De gemeente richt zich in haar sportbeleid natuurlijk ook op andere doelgroepen dan de doelgroep 'jeugd'.
Zo richt het Roosendaalse sportbeleid zich op sportstimulering voor 50+, mensen met een beperking en wordt jaarlijks via de Nationale Sportweek aandacht geschonken aan hoe leuk sport is om te doen en wat de waarde van sport is voor de maatschappij.

Projecten:
Er wordt geopereerd vanuit een lokale 'hoofddependance' en enkele subkantoren in de diverse wijken of op sportparken in de gemeente. Vanuit de hoofddependance worden de diverse stedelijke activiteiten en projecten georganiseerd. De eerder genoemde lokale doelstellingen krijgen allemaal een plek in de lokaal georganiseerde projecten. In totaal zijn er 10 projecten:

1. Coördinator Impuls Sport (voor de algehele coördinatie en afstemming);
2. Sportpark Vierhoeven;
3. Sportpark Hulsdonk;
4. Kalsdonk;
5. Dorpen
6. Jeugd met een beperking;
7. Talentontwikkeling;
8. Sport 50+;
9. Sport voor volwassenen met een beperking;
10. Nationale Sportweek Roosendaal.

3.2.4. Financiële middelen

De gemeente Roosendaal besteedt met betrekking tot de sport geld aan accommodaties, subsidies, sportstimulering en gemeentelijk personeel op het gebied van sport. Daar tegenover staan inkomsten vanuit de sport voor de huur en exploitatie van sportaccommodaties. In het overzicht hieronder staan de belangrijkste financiële kengetallen voor de gemeente Roosendaal weergegeven, hierin zijn alle gemeentelijke bijdragen/kosten en opbrengsten verwerkt. De kengetallen van de gemeente Roosendaal zijn vergeleken met de gemiddelden van een aantal gemeenten uit de database van BMC. Dit zijn over het algemeen grotere gemeenten dan Roosendaal. In de praktijk blijken verschillen tussen de kengetallen van gemeenten niet het gevolg te zijn van de omvang van de gemeente, maar meer van de wijze waarop de gemeente de sport georganiseerd heeft. Kortom, kengetallen van grotere en minder grote gemeenten zijn goed vergelijkbaar.

KENGETALLEN BEGROTING BINNENSPORT		**ROOSENDAAL**		**BMC database gemeenten**
KOSTEN TOTAAL (100%)	**€**	**4.684.207**		
Inwoners		77.566		
KOSTEN BUITENSPORT (ABSOLUUT)	€	1.646.778		
KOSTEN BINNENSPORT (ABSOLUUT)	€	425.290		
KOSTEN ZWEMBADEN (ABSOLUUT)	€	1.896.275		
KOSTEN SPORT ALGEMEEN (ABSOLUUT)	€	715.864		
KOSTEN BUITENSPORT (%)		35%		29%
KOSTEN BINNENSPORT (%)		9%		26%
KOSTEN ZWEMBADEN v totaal (%)		40%		35%
KOSTEN SPORT ALGEMEEN (%)		15%		13%
KOSTEN TOTAAL (/INWONER)	€	60	€	81
KOSTEN BUITENSPORT (/INWONER)	€	21	€	23
KOSTEN BINNENSPORT (/INWONER)	€	5	€	21
KOSTEN ZWEMBADEN v totaal (/INWONER)	€	24	€	28
KOSTEN SPORT ALGEMEEN (/INWONER)	€	9	€	10
SALDO BUITENSPORT (ABSOLUUT: kosten-opbrengsten)	€	1.111.182		
SALDO BINNENSPORT (ABSOLUUT)	€	98.565		
SALDO ZWEMBADEN (ABSOLUUT)	€	1.659.625		
SALDO SPORT ALGEMEEN (ABSOLUUT)	€	675.664		
DEKKINGSGRAAD BUITENSPORT (opbrengsten als % van de kosten)		33%		
DEKKINGSGRAAD BINNENSPORT (%)		77%		
DEKKINGSGRAAD ZWEMBADEN (%)		12%		
DEKKINGSGRAAD SPORT ALGEMEEN (%)		6%		
Dekkingspercentage begroting (opbrengsten / kosten)		12%		

Toelichting kengetallen begroting:

De financiële kengetallen zijn gebaseerd op de gemeentelijke begroting van 2011. In 2011 bedroegen de totale gemeentelijke kosten op het gebied van sport voor de gemeente dus € 4.684.207,- en dat is zo'n € 60,- per inwoner. Via de verhuur en exploitatie van sportaccommodaties heeft de gemeente Roosendaal 12% van de totale kosten via inkomsten 'terug weten te verdienen' (dekkingsgraad: 12%).

Verreweg de grootste kosten hebben betrekking op de zwembaden en de buitensportaccommodaties (samen 75% van de totale kosten). De gemeente heeft 77% van de kosten voor de binnensportaccommodaties weten terug te verdienen. Bij zwembaden (12%) en binnensportaccommodaties (33%) is dat substantieel

lager. Tegenover de kosten sport algemeen (subsidies, sportstimulering en formatie) staan inkomsten ter hoogte van 6% van de kosten. Overigens geldt dat de kosten voor de zwembaden alleen betrekking hebben op zwembad de Stok (buitenbad en binnenbad), de overige zwembaden ontvangen geen subsidie van de gemeente Roosendaal.

Als gevolg van de bezuinigingen die in het kader van het coalitieakkoord 2010-2014 en de Agenda van Roosendaal zijn aangekondigd, is ook de sport geconfronteerd met een taakstelling. Gedacht wordt aan een jaarlijkse bezuiniging van € 600.000,- op accommodaties en € 200.000,-. sport algemeen (sport-stimulering en/of subsidies), in totaal zo'n 17% van de begroting. De exacte uitwerking, besluitvorming en implementatie hiervan vindt momenteel plaats.

Roosendaal vergeleken met het landelijke beeld:
De belangrijkste kengetallen uit de begroting sport zijn vergeleken met een aantal gemeenten uit de database van BMC. Voor 6 gemeenten beschikte BMC over kengetallen die exact hetzelfde gedefinieerd zijn (Utrecht, Haarlem, Amersfoort, Zaanstad, Den Bosch en Dordrecht), de kengetallen van Roosendaal zijn met de gemiddelden van deze gemeenten vergeleken. Data van een groot aantal andere gemeenten met licht afwijkende definities van de kengetallen bevestigen het beeld.

- De totale kosten voor sport per inwoner bedragen in Roosendaal € 60 en zijn daarmee veel lager dan in de BMC database gemeenten (€ 81).
- Dit is vooral veroorzaakt doordat de kosten voor de binnensport per inwoner veel lager zijn in Roosendaal: € 5 versus € 21. Hier speelt een rol dat Roosendaal weinig binnensportaccommodaties telt (zie eerder). De kosten voor de buitensport beslaan daarmee ook een veel kleiner deel van de totale kosten voor sport in Roosendaal (9%) dan bij de BMC database gemeenten (26%).
- De kosten voor de zwembaden per inwoner liggen in Roosendaal iets lager dan bij de BMC database gemeenten: € 24 versus € 28.
- De kosten voor de buitensport per inwoner liggen in Roosendaal iets lager dan bij de BMC database gemeenten: € 21 versus € 23.
- De kosten voor sport algemeen per inwoner (met name sportbeleid en sportstimulering) liggen in Roosendaal ook iets lager dan in de BMC database gemeenten: € 9 versus € 10.

Kostenprofiel Roosendaal

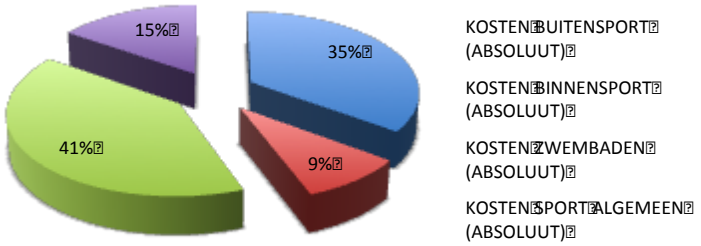

3.3. Sportaccommodaties

De gemeenten Roosendaal faciliteert het sportbeleid door het beschikbaar stellen en (mede) bekostigen van sportaccommodaties. Ook heeft de gemeente beleid met betrekking tot de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen/gebruikers verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sport-accommodaties. Wel beoogt de gemeente een gedeeltelijke aanpassing van dit beleid. Hierop gericht vindt er momenteel een transitietraject plaats.

In de gemeente Roosendaal is een (groot) deel van de sportaccommodaties gemeentelijk eigendom en zijn er daarnaast accommodaties in private handen. De zogenaamde basisvoorzieningen zijn eigendom van de gemeente. De gemeente is volledig verantwoordelijk voor de gemeentelijke sportaccommodaties:

- De afdeling Programmering voert het accommodatiebeleid uit, incl. het beheer en de exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties.
- Het beheer en het onderhoud van de basissportvoorzieningen buitensport (velden, kleedruimte, inrichting en onderhoud) wordt momenteel door de gemeente verzorgd.

Uitgaande van de "Transitie Zelfbeheer Sportaccommodaties" wordt op termijn het beheer en onderhoud van (een deel van) de accommodaties (denk aan grond/velden als opstallen/accommodaties) door de verenigingen uitgevoerd. "De gemeente faciliteert dan financieel, materieel en organisatorisch indien nodig."

De gemeente is recent gestart met het transitietraject zelfbeheer sport-accommodaties.

- Het traject is er op gericht om het beheer en onderhoud van (delen van) de gemeentelijke sportaccommodaties over te dragen aan de verenigingen, maar (in elk geval voorlopig) niet het eigendom. Verenigingen krijgen een bijdrage voor het uitvoeren van het onderhoud.
- Aanleiding voor het traject is een bezuinigingstaakstelling voortkomend uit de Agenda van Roosendaal. Maar tegelijkertijd wordt beoogd om het beheer en onderhoud eenduidig en toekomstbestendig te organiseren. Ook past het

transitietraject bij de intentie van de gemeente om meer verantwoordelijkheid bij het veld, de burger te leggen.

- Bekeken wordt of een taakstelling van € 600.000,- in combinatie met het behouden van de kwaliteit van de voorzieningen gerealiseerd kan worden.
- De verenigingen, gebruikers van de gemeentelijke sportaccommodaties worden, conform de nieuwe rolverdeling tussen gemeente en het veld, nauw betrokken bij het transitietraject. De verenigingen worden zo medearchitect van het gekozen beheer- en onderhoudsmodel.
- Per 1-1-2013 wordt een eerste onderhoudstaak, namelijk het (veelal handmatig) onderhoud van het 'overig groen en grijs' overgedragen naar de verenigingen. De coördinatie ligt dan bij de verenigingen, waarbij de gemeente de verenigingen kan faciliteren (bijv. bij het opstellen van een meerjaren-onderhoudsplan, het scholen van vrijwilligers, een eenmalige verstrekking van onderhoudsmaterieel, etc.). Het 'groen en grijs' betreft bosjes, wegen, hekwerk etc. op de sportaccommodaties, maar niet de gebouwen.
- Het vervangen en renoveren van voorzieningen blijft de gemeente verzorgen. Ook het onderhoud van de velden (veelal machinaal onderhoud) blijft onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente sluit daartoe een onderhoudscontract af met een aannemer. Deze aanbesteding van het veldonderhoud aan een externe partij leidt tot een bijdrage aan de bezuinigingstaakstelling. Ook wordt er bezuinigd op incidenteel onderhoud.
- De gemeente en de verenigingen hebben met elkaar geconstateerd dat het overdragen van een deel van het onderhoud en de aanbesteding van het onderhoud aan de velden niet leidt tot de beoogde taakstelling. En dus vraagt de gemeente ook een directe bijdrage van de verenigingen in de vorm van een huurverhoging (van zo'n 15-20% van de kosten naar 25% van de kosten).
- De verenigingen ervaren de toegevoegde waarde van het participeren in het transitietraject en het meedenken met de bezuinigingstaakstelling. Als gevolg de participatie van de verenigingen, het constructief en actief meedenken met de gemeente in relatie tot het transitietraject en de bezuinigingstaakstelling, heeft de gemeente namelijk besloten de huurverhoging niet voor 1-1-2014 op te leggen.
- Kortom, de exacte uitwerking en implementatie van het transitietraject zelfbeheer sportaccommodaties in relatie tot de bezuinigingsdoelstelling is nog onderweg en vindt later plaats.

☐

De gemeente heeft inzicht in en monitort de kosten van de accommodaties die zij in bezit heeft (zie 3.2.4.). De gemeente Roosendaal geeft aan ook inzicht te hebben in het gebruik en de bezettingsgraden van de gemeentelijke sport-accommodaties en dit te monitoren. Volgens de gemeente zijn de bezettingsgraden goed en past het aanbod goed bij de (huidige en toekomstige) vraag/behoefte aan sportaccommodaties. Dit hebben we niet kunnen verifiëren tijdens het onderzoek.

Het faciliteren van de sport via het (mede) bekostigen en beschikbaar stellen van sportaccommodaties is historisch gegroeid. Hierbij is er tot op heden geen expliciete link aangebracht richting de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is gericht. De gemeente Roosendaal zet als gevolg hiervan ook niet actief in op het monitoren en het verkrijgen van inzicht in hoeverre de activiteiten in de sportaccommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen c.q. het gebruik door de aangegeven doelgroepen.

Beschrijving afschrijvingsmethodiek en dekking gemeente Roosendaal:

"Op de investeringen m.b.t. sportaccommodaties schrijft de gemeente in principe lineair af. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van het soort investering. Voor wat betreft sport kunnen de volgende termijnen van toepassing zijn:

- 40 jaar: kantoren en bedrijfsgebouwen;
- 30 jaar: sportvelden en –voorzieningen;
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar; automatiseringsapparatuur;
- niet: gronden en terreinen.

N.B. Er is een onderscheid tussen bijdragen aan een vereniging en bijdragen aan activa in eigendom van derden (een vereniging). Een bijdrage aan vereniging dient direct ten laste gebracht te worden van de exploitatie. Een bijdrage aan activa in eigendom van een vereniging, conform artikel 36 lid 2, sub e van de BBV, kan en mag, indien is voldaan aan artikel 61 van de BB V geactiveerd worden.

De dekking van de kosten m.b.t. investeringen sport (vaak kapitaallasten) kan zijn door:

- de investeringen op te nemen in het investeringsplan bij het opmaken van de begrotingen en de dekking deel uit te laten maken van de nieuwe wensen en hiervoor binnen de algemene middelen dekking te zoeken,
- de investeringen op te nemen in het investeringsplan bij het opmaken van de begrotingen en de dekking te regelen via de verlaging van de stortingen in de voorziening onderhoud sportaccommodaties,
- de investering te dekken door inzet van middelen uit andere producten (hetzij door besparingen op andere producten dan wel schrappen van activiteiten op andere producten),
- de kapitaalslasten volledig of deels te dekken uit de opbrengsten (zoals huur).

Investeringen komen alleen ten laste van reserves indien wordt voldaan aan de volgende criteria:

1) de kapitaallasten van de investering worden niet in de kostprijs of in een tarief verdisconteerd (het bedrag wordt dus niet doorberekend);
2) de investering kent een lange afschrijftermijn en komt in principe niet in aanmerking om op termijn te worden vervangen.

Er is eerder sprake van verlaging van de storting in een daarvoor bestemde voorziening (bijvoorbeeld voorziening onderhoud sportaccommodaties) of dekking uit algemene middelen dan inzet van een reserve.

Het toegepaste rentepercentage is de vastgestelde omslagrente. Dit percentage wordt jaarlijks middels het spoorboekje vastgesteld. De huidige omslagrente bedraagt 4,25%."

3.4. Subsidies en overige beleidsinstrumenten

De gemeenten Roosendaal faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies aan verenigingen en via sportstimulering.

Er is bij de subsidieverstrekking aan verenigingen en anderen nog weinig aandacht voor een logisch verband met de door de gemeente gestelde doelen. Er is in de gemeente wel ingezet op meer sturing op het realiseren van beleidsdoelen via het verstrekken van subsidies. Dit transitietraject is gaande en ook de sportsubsidies zijn onderdeel van discussie en planvorming. Het beoogde eindresultaat van het transitietraject sportsubsidies is nog niet vastgesteld, duidelijk.

De belangrijkste subsidie op het gebied van sport is de jeugdsportsubsidie, een waarderingssubsidie. De jeugdsportsubsidie is een directe subsidie aan sportverenigingen. De verenigingen ontvangen in het kader van deze subsidie een subsidiebedrag per jeugdlid van de vereniging. Daarnaast is er een klein budget voor projectsubsidies voor sportactiviteiten die bijdragen aan de gemeentelijke doelen. Op dit moment wordt er door de gemeente Roosendaal gewerkt aan een transitietraject voor wat betreft de subsidiesystematiek voor alle beleidsterreinen via het transitietraject 'anders subsidiëren'. Het is de bedoeling dat er in de toekomst gekeken gaat worden naar de bijdrage aan het realiseren van een maatschappelijk effect, daarop wordt de subsidiering gebaseerd. Kortom, subsidies gebaseerd op bijdrage aan de gemeentelijke doelen of outputsubsidiering. Als gevolg hiervan komt er ook een andere manier van aanvragen. Namelijk voorzien van een toelichting en onderbouwing over hoe bijgedragen wordt aan de resultaten van de gemeente. Dit alles moet dan leiden tot de toekenning van een meerjarige subsidie. Complicerende factor is dat er gelijktijdig sprake is van een bezuinigingstaakstelling voor wat betreft de subsidies, als gevolg waarvan er lastig draagvlak te verkrijgen is voor de transitie.

Sportsubsidies zijn onderdeel van het transitietraject. Het transitietraject op het gebied van sport is onderweg en het is nog niet duidelijk wat het eindresultaat wordt. Wordt er inderdaad (gedeeltelijk) overgegaan op outputsubsidiering? Aanvankelijk was afgesproken dat er voor de sport geheel zou worden overgegaan op outputsubsidiering en dat de jeugdsportsubsidie zou worden afgeschaft of omgevormd tot een op output gerichte subsidie. Inmiddels is door de gemeenteraad besloten dat de (ook bij de politiek) populaire jeugdsportsubsidie in elk geval voor een jaar blijft bestaan en dat de invoering van de nieuwe subsidiesystematiek voor de sport later dan gepland zal worden ingevoerd. De verenigingen bevinden zich momenteel in een onzekere situatie en hebben aangegeven de 'stapeling van maatregelen' (transitie zelfbeheer sport-accommodaties, huurverhoging, transitie 'anders subsidiëren') een (te) grote belasting te vinden. De besluitvorming met betrekking tot het eindresultaat en de transitie voor wat betreft 'anders subsidiëren' is voor wat betreft de sportsector uitgesteld en de nieuwe situatie gaat naar verwachting gelden met ingang van 1-1-2014. Verenigingen hebben uiteindelijk wel behoefte aan duidelijkheid over wat er van hen verwacht wordt van de gemeente, hoe het transitieproces verloopt en op welke grondslagen zij straks subsidie kunnen krijgen, subsidie is immers een belangrijke financieringsbron.

In Roosendaal is sprake van sportstimulering via het uitvoeringsplan sportstimulering 2011-2012 (zie de uitgebreide beschrijving hiervan, en van de impuls brede scholen, sport en cultuur die hieronder valt, eerder in dit document).

De op deze wijze ondersteunde activiteiten sluiten via het uitvoeringsplan sportstimulering wel aan op de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.

□

4. Monitoring, evaluatie en controle van beleid

4.1. Monitoring

Onderzoeksvraag:
In hoeverre beschikt de gemeente over informatie om vast te stellen of de ondersteunde activiteiten er toe leiden dat de beoogde maatschappelijke effecten worden bereikt?

De gemeente Roosendaal beschikte de afgelopen jaren over voldoende informatie om het beleid op te kunnen baseren, om de voortgang van de gestelde doelen te kunnen monitoren etc.

Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er doelstellingen op meerdere niveaus zijn geformuleerd en er geen overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). En hierdoor is het niet duidelijk is of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente Roosendaal gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport & Recreatie van de programmabegroting en het Uitvoeringsplan Sportstimulering zijn losstaand echter wel prima te monitoren en evalueren.

Monitoring vindt plaats via de planning & control cyclus van de gemeente. Via de programmabegroting, bestuursrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgeleid over plannen, activiteiten, investeringen etc. en afwijkingen hiervan. Daarnaast wordt er indien nodig periodiek en/of ad-hoc gerapporteerd over belangrijke dossiers. Ook op het gebied van sport wordt er op deze twee wijzen verantwoording afgelegd. Bijvoorbeeld ten aanzien van het transitietraject zelfbeheer sportaccommodaties.

4.2. Evaluatie

Onderzoeksvraag:
In hoeverre wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?

Het is onduidelijk in hoeverre op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen is of wordt.

De gemeente Roosendaal heeft in 2007 de uitvoering van het sportbeleid en het functioneren van het sportondersteuningsbureau geëvalueerd. Deze evaluatie heeft niet geleid tot een aanpassing of actualisatie van de toen geldende sportnota. Na afloop van de sportnota 'Voorzet op Maat' in 2010 heeft de gemeente het sportbeleid niet systematisch geëvalueerd en is het beleid min of meer geruisloos overgegaan in de ontwerp-visie voor de sociale ontwikkeling en de programmabegroting van de gemeente. En dus kan niet worden nagegaan of het beleid op basis van evaluatie(s) de afgelopen jaren op systematische en consistentie wijze is aangepast.

Het evalueren van het sportbeleid wordt verder enigszins bemoeilijkt doordat er doelstellingen op meerdere niveaus zijn geformuleerd en er geen overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). Het ontbreken van een allesomvattend kader leidt er ook toe dat het moeilijk is om te bepalen wanneer en hoe een volgende periodieke evaluatie van het sportbeleid plaats zal en kan vinden, of er straks inzicht kan/zal zijn in de maatschappelijke effecten van het beleid. En of het beleid op basis van dit inzicht vervolgens kan/zal worden aangepast. Het Programma Sport & Recreatie van de programmabegroting en het Uitvoeringsplan Sportstimulering zijn losstaand echter wel prima te evalueren en voor de uitvoering van de sportstimulering wordt ook een meerjarige evaluatie van het programma voorzien.

4.3. Rol gemeenteraad

Onderzoeksvraag:
In hoeverre (kunnen) raadsleden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol?

De gemeenteraad van Roosendaal heeft goedkeuring verleend aan het feit dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer ontwikkeld worden, maar dat er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten zijn opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. Dit met als doel beleidsreductie en samenhangend c.q. integraal beleid. Gevolg is wel dat de kaderstellende en controlerende rol voor individuele beleidsterreinen, zoals het sportbeleid, bemoeilijkt wordt. Maar dat komt dus niet doordat de gemeenteraad niet de mogelijkheid heeft om deze rol te spelen, de raad heeft hier zelf voor gekozen.

- Als gevolg van de andere rolopvatting van de gemeente ten opzichte van de samenleving en omgekeerd worden beleid en keuzes samen met het veld gemaakt. En dat betekent dat bij het opstellen van de voor alle beleidsterreinen leidende visiedocumenten sterk ingezet wordt op het genereren van input en betrokkenheid bij het veld en de samenleving, inclusief de gemeenteraad.
- Verder heeft de gemeenteraad van Roosendaal de vorige sportnota 'Voorzet op Maat' lang geleden vastgesteld (2000). Ook heeft de gemeenteraad toen in het totstandkomingsproces op cruciale momenten een rol gespeeld door input te verstrekken, uitgangspunten mee te geven etc.

□

Doordat er geen allesomvattend beleidskader (overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving) is opgesteld, is er geen expliciete link aangebracht tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En ook heeft de gemeenteraad hierdoor geen rapportagemomenten kunnen verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld.

De gemeenteraad heeft bewust gekozen voor een algemene kaderstellende en controlerende rol. Daarmee is de kaderstellende en controlerende rol voor specifieke beleidsterreinen zoals de sport algemener en minder specifiek van aard. Het is de vraag in hoeverre de gemeenteraad op deze wijze invulling kan geven aan haar kaderstellende en controlerende rol voor het sportbeleid. Zie hiervoor de

onderstaande figuur met daarin de cyclus "kaders stellen", "kaders uitvoeren" en "kaders toepassen". Na afloop van de vorige sportnota in 2010 heeft de gemeenteraad er bewust voor gekozen om niet een specifiek voor het sportbeleid geldend kader op te stellen en daar doelstellingen, effecten en een financieel plaatje aan verbonden, maar om de uitvoering van het sportbeleid af te leiden van drie meer algemene visiedocumenten. Deze aanpassing is door de gemeente echter niet gemarkeerd door bijvoorbeeld een verbindende beschrijving op te stellen tussen deze drie visiedocumenten en de uitvoering van het sportbeleid via de programmabegroting. Een uitvoeringsprogramma sport en doelstellingen die B&W en de ambtelijke organisatie via een dergelijk programma nastreven dienen immers afgeleid te zijn van c.q. duidelijk verbonden te zijn met een kader en/of leidende visiedocumenten. Zodoende kan ook de rapportage aan en controle door de raad adequaat ingevuld worden.

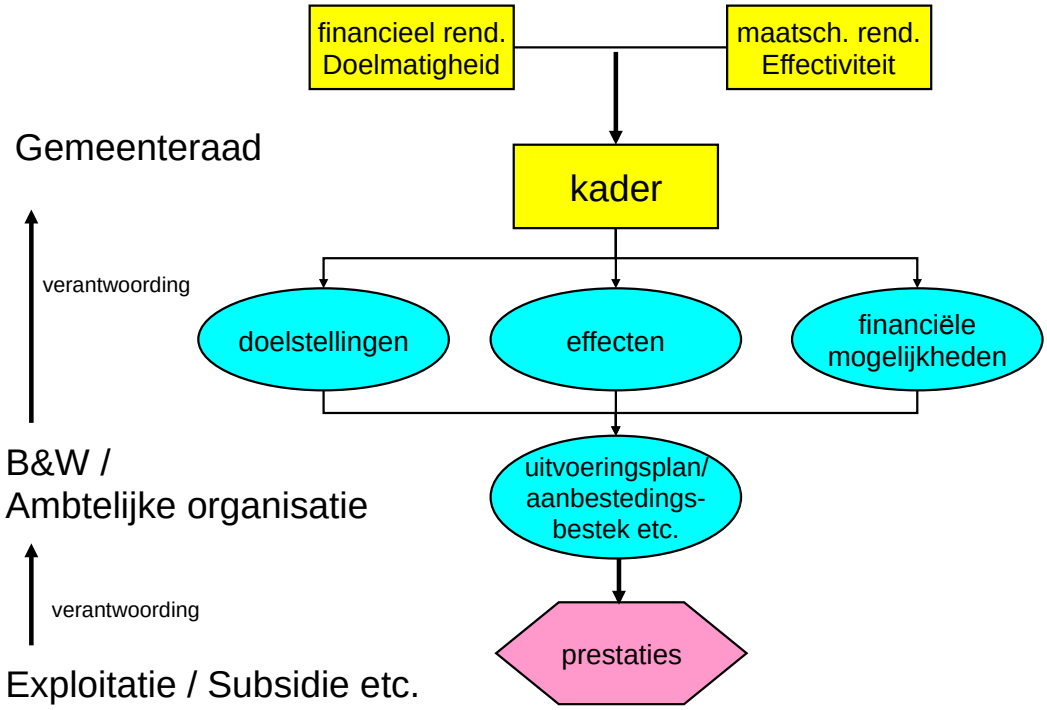

De bestuurlijke informatievoorziening vindt plaats via de planning & control cyclus van de gemeente. Er zijn geen signalen dat deze niet transparant, juist, tijdig en volledig is. ☐

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Inleiding

De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en effectiviteit van het sportbeleid van de gemeente Roosendaal. In hoofdstuk 3 zijn we ingegaan op de beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en de status van het beleid. Vervolgens zijn in hoofdstuk 4 de monitoring, evaluatie en controle van het beleid aan de orde gekomen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

5.2. Conclusies

1. Beleidsontwikkeling en status sportbeleid:

De gemeente Roosendaal heeft het proces van beleidsontwikkeling op het gebied van sportbeleid goed georganiseerd. Stakeholders worden in toenemende mate betrokken bij de beleidsontwikkeling. Ook wordt de input van hen steeds vaker daadwerkelijk meegenomen bij de beleidsontwikkeling en –uitvoering.

De status van het sportbeleid in de gemeente Roosendaal is niet geheel duidelijk vastgelegd. De laatste sportnota van de gemeente Roosendaal, 'Voorzet op Maat', dateert uit 2000 en betreft de periode 2000-2010. Bij het coalitieakkoord van 2010 is vervolgens afgesproken dat er gestreefd wordt naar beleidsreductie en dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer komen. Gevolg is dat er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten zijn opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. De uitvoering van het (sport)beleid vindt sindsdien plaats via de jaarlijkse programmabegroting en is afgeleid van de visiedocumenten. Kortom, de sportnota 'Voorzet op Maat' is niet vernieuwd en als het ware geactualiseerd c.q. overgegaan in het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting en de drie visiedocumenten van de gemeente. Er is geen verbindende beschrijving opgesteld tussen deze documenten. Met als gevolg dat het verband tussen de verschillende documenten en doelstellingen niet duidelijk beschreven is. Waardoor de status van het sportbeleid niet geheel duidelijk is.

2. Samenhang met andere beleidsterreinen:

Bij de ontwikkeling en uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is sprake van een duidelijke samenhang met andere beleidsterreinen. De samenhang van sport en andere beleidsterreinen wordt beschreven in de geldende beleidsnota's en –documenten voor de sport en andere beleidsterreinen. Ook heeft de gemeente de sport verankerd in de beleidsuitvoering op andere terreinen zoals jeugdbeleid en gezondheidsbeleid. Tot slot geldt dat Roosendaal via onder andere de drie opeenvolgende stimuleringsregelingen van de rijksoverheid het laatste decennium projecten heeft ontwikkeld waarbij sport en andere beleidsterreinen samenwerken. Voor een deel zijn deze projecten uitgebouwd tot structureel samenhangend beleid.

Het accent ligt vooral op een samenhang waarbij sport een middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren. Er is minder sprake van andere beleidsterreinen betrekken om de doelstellingen van het intrinsieke sportbeleid te realiseren.

3. Sportbeleid en de omgeving:
Bij de ontwikkeling en uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is er in beperkte mate sprake van afstemming met landelijk en provinciaal beleid. Ook is er in beperkte mate sprake van samenwerking met andere gemeenten in de regio. Wel geldt dat de aandacht voor regionale samenwerking toeneemt.

De voor het sportbeleid relevante en actuele maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zijn de laatste jaren niet geactualiseerd en opnieuw beschreven. Dit onder andere doordat de gemeente er voor gekozen heeft om geen nieuwe sportnota op te stellen. Bovendien beperkt de jaarlijkse programmabegroting zich voor de sport tot een beschrijving van 1) de doelen, 2) de beoogde effecten, 3) de hiervoor benodigde activiteiten en 4) een kostenplaatje. Tot slot geldt dat de drie voor het (sport)beleid leidende visies de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen in algemene zin beschrijven en niet specifiek vertalen ten behoeve van het sportbeleid.☐

4. Rol en doelstellingen gemeente:
De gemeente Roosendaal heeft een duidelijke en onderbouwde visie op haar rol en verantwoordelijkheden binnen de lokale gemeenschap op het gebied van sport en draagt die ook uit.

De doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid zijn niet geheel duidelijk en logisch geformuleerd. De gemeente Roosendaal heeft op twee niveaus doelstellingen geformuleerd in het Programma Sport & Recreatie van de Programmabegroting 2012 en heeft daarnaast 'leidende principes' voor de sport benoemd in de Ontwerp-Visie op de Sociale Ontwikkeling van Roosendaal (een van de drie eerder genoemde visiedocumenten). Tot slot staan er doelstellingen in het Uitvoeringsplan Sportstimulering van de Gemeente Roosendaal 2011-2012. Het exacte verband tussen de verschillende doelstellingen is niet duidelijk beschreven. De verschillende doelstellingen zijn voor een deel SMART geformuleerd en uitgewerkt, bijvoorbeeld via beoogde effecten, prestaties en indicatoren in de programmabegroting en in het uitvoeringsplan voor de sportstimulering.

De gemeente heeft aandacht voor specifieke (lokale) doelgroepen bij de ontwikkeling en uitvoering van het sportbeleid. Roosendaal heeft specifieke doelgroepen onderscheiden in het beleid. De vertaalslag van de doelgroepen-analyse naar beleid, programma's en acties heeft de gemeente niet via een overkoepelende nota of actieplan vorm gegeven. Toch is de gemeente er in geslaagd om activiteiten voor een (groot) deel van de doelgroepen te realiseren via onder andere het uitvoeringsplan sportstimulering en andere beleidsterreinen.

5. Sportaccommodaties, -verenigingen en –voorzieningen:
De gemeente Roosendaal beschikt over voldoende sportverenigingen en zwembaden. Op het gebied van buitensportaccommodaties en (vooral) binnensportaccommodaties scoort de gemeente minder goed in vergelijking met landelijke kengetallen.

De gemeente heeft duidelijk beleid met betrekking tot de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen/gebruikers verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties. Wel overweegt de gemeente een gedeeltelijke aanpassing van dit beleid. Hierop gericht vindt er

momenteel een transitietraject zelfbeheer voor de gemeentelijke sport-accommodaties plaats.

De gemeente Roosendaal houdt zich nog niet bezig met de vraag of de ondersteunde activiteiten in de accommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepbenadering. Uit ervaring weten we dat dit geldt voor de meeste gemeenten in Nederland. Het faciliteren van de sport via het (mede) bekostigen en beschikbaar stellen van sportaccommodaties is immers historisch gegroeid. Hierdoor is er tot op heden geen expliciete link aangebracht richting de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente op is gericht. Ook worden er nog geen afspraken gemaakt met verenigingen over de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.

6. Subsidies en sportstimulering:
De gemeente Roosendaal heeft bij de subsidieverstrekking aan verenigingen en anderen weinig aandacht voor een logisch verband met de gemeentelijke doelstellingen. Er is in de gemeente wel ingezet op meer sturing op het realiseren van beleidsdoelen via het verstrekken van subsidies. Dit transitietraject is gaande en ook de sportsubsidies zijn onderdeel van discussie en planvorming. Het beoogde eindresultaat van het transitietraject sportsubsidies is echter nog niet vastgesteld, duidelijk.

7. Monitoring, evaluatie en controle van beleid:
De gemeente Roosendaal beschikt via de planning & control cyclus en specifieke rapportages over voldoende informatie om het beleid te kunnen voeden en om de voortgang van de gestelde doelen te kunnen monitoren.

Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt bemoeilijkt doordat er doelstellingen op meerdere niveaus zijn geformuleerd en er geen overkoepelend actieplan en/of verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). Hierdoor is het niet duidelijk of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente Roosendaal gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport & Recreatie van de programmabegroting en het Uitvoeringsplan Sportstimulering zijn losstaand wel prima te monitoren en evalueren.

De gemeenteraad heeft bewust gekozen voor een algemene kaderstellende en controlerende rol. Daarmee is de kaderstellende en controlerende rol voor specifieke beleidsterreinen zoals de sport algemener en minder specifiek van aard. Het is de vraag in hoeverre de gemeenteraad op deze wijze goed invulling kan geven aan haar kaderstellende en controlerende rol voor het sportbeleid. De gemeenteraad heeft er voor gekozen om niet een specifiek voor het sportbeleid geldend kader op te stellen en daar doelstellingen, effecten en een financieel plaatje aan te verbinden, maar om de uitvoering van het sportbeleid af te leiden van drie meer algemene visiedocumenten. Een (uitvoerings)programma sport en doelstellingen die B&W en de ambtelijke organisatie via een dergelijk programma nastreven dienen echter wel afgeleid te zijn van c.q. duidelijk verbonden te zijn met een kader en/of leidende visiedocumenten. Dan kan ook de rapportage aan en controle door de raad adequaat ingevuld worden.

BEANTWOORDING CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG:

- ***In hoeverre is het sportbeleid van de gemeente Roosendaal als effectief en doelmatig aan te merken?***

De gemeente Roosendaal geeft redelijk tot goed invulling aan het merendeel van de zeven hierboven behandelde bestanddelen van het sportbeleid. Het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is dan ook aan te merken als redelijk effectief. De effectiviteit van enkele bestanddelen van het sportbeleid kan vergroot worden.

De gemeente Roosendaal besteedt in vergelijking met het landelijke beeld relatief weinig geld aan sport. De totale kosten voor sport per inwoner bedragen in Roosendaal € 60 en zijn daarmee duidelijk lager dan in de BMC database gemeenten (€ 81). Dit is veroorzaakt doordat de kosten per inwoner voor met name de binnensportaccommodaties (€ 5) substantieel lager zijn in Roosendaal dan in de BMC database gemeenten (€ 21). Dit is terug te zien in het aanbod aan binnensportaccommodaties in Roosendaal, dat ook substantieel lager is in vergelijking met het landelijke beeld. De kosten per inwoner voor alle andere onderdelen van de sport (buitensportaccommodaties, zwembaden en sport algemeen) liggen iets onder het landelijke gemiddelde.

In hoeverre het sportbeleid van een gemeente doelmatig is, is geïsoleerd moeilijk te bepalen. Ook voor de gemeente Roosendaal geldt dat de doelmatigheid van het sportbeleid afzonderlijk, dat wil zeggen zonder een inhoudelijke vergelijking met andere gemeenten, moeilijk te bepalen is. Wel zijn er aanwijzingen dat de doelmatigheid en effectiviteit van het beleid op bepaalde onderdelen verbeterd kan worden:
- Door het betrekken van andere beleidsterreinen om de doelstellingen van het sportbeleid te realiseren.
- Door het intensiveren van regionale samenwerking op het gebied van sportbeleid en sportaccommodaties.
- Door een nauwere aansluiting van de subsidies en (de ondersteunde activiteiten in/op) de sportaccommodaties bij de doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid.

Verder kan geconstateerd worden dat de deelname aan de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid een effectief en doelmatig beleidsinstrument gebleken is in Roosendaal. Via de projecten in het kader van de breedtesportimpuls en de BOS-impuls en de huidige inzet van combinatiefunctionarissen heeft het sportbeleid diverse (deels blijvende en beklijvende) impulsen gekregen en is er structurele samenwerking ontstaan tussen de sport en andere beleidsterreinen met betrekking tot de inzet van sport als middel. Bovendien is er gezien de cofinanciering van de rijksoverheid sprake van efficiënt gebruik van gemeentelijke middelen.

5.3. Aanbevelingen

1. Beleidsontwikkeling en status sportbeleid:
Ons belangrijkste advies aan de gemeente Roosendaal is om alsnog een specifiek voor de uitvoering van het sportbeleid geldend beleidskader op te stellen. Dit kan in een uitvoeringsplan sport of in het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting. Ook adviseren we om in de toekomst belangrijke besluiten

die van invloed zijn op het sportbeleid en uitvoering hiervan vast te leggen en te voorzien van een toelichting. Zodoende kan de gemeente de status van het sportbeleid en de uitvoering ervan altijd duidelijk over het voetlicht brengen. Bovendien kan de monitoring en evaluatie van het beleid en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad dan effectiever worden ingevuld.
Het opstellen van een specifiek beleidskader sport betekent niet dat het sportbeleid niet kan worden afgeleid van de drie algemeen geldende visiedocumenten en dat het streven naar beleidsreductie wordt losgelaten. Het beleidskader kan de vorm aannemen van een korte en bondige verbindende beschrijving tussen de sociale visie, ruimtelijke visie en economische visie enerzijds en de uitvoering van het sportbeleid via het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting anderzijds. Zodoende kunnen de drie algemeen geldende visiedocumenten op duidelijke wijze gaan dienen als kaderstellend voor het specifieke sportbeleid.

2. Samenhang met andere beleidsterreinen:
Voor wat betreft de samenhang van sport met andere beleidsterreinen raden wij aan om aan te geven:
1) Op welke wijze andere beleidsterreinen betrokken kunnen worden om de doelstellingen van het intrinsieke sportbeleid te realiseren. Zodat de sport ook intrinsiek baat heeft bij samenhangend beleid met andere terreinen.
2) Hoe de effectiviteit van sport als middel om bij te dragen aan resultaten op de andere beleidsterreinen gemeten kan worden. En hoe er voor gezorgd kan worden dat de andere beleidsterreinen hier actief op sturen. Zodat de sport op objectieve wijze kan aantonen dat het een effectief middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren.

Dit kan in een uitvoeringsplan sport of in een algemeen gedeelte van het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting.

3. Sportbeleid en de omgeving:
Wij adviseren om te beschrijven op welke wijze relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen worden vertaald naar het daadwerkelijke beleid, de doelstellingen, programma's etc. Dit kan in een uitvoeringsplan sport of in een algemeen gedeelte van het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting.

4. Rol en doelstellingen gemeente:
Met betrekking tot de doelstellingen van het sportbeleid raden wij aan om:
- Het verband tussen de verschillende doelstellingen en 'leidende principes' voor het sportbeleid te beschrijven. En om zoveel mogelijk met SMART geformuleerde doelstellingen en actieprogramma's te werken.
- De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties gericht op de doelgroepen te beschrijven. Leidend tot SMART doelstellingen en actieprogramma's voor kinderen, ouderen en mensen met een beperking.

Dit kan in een uitvoeringsplan sport of in een algemeen gedeelte van het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting.

5. Sportaccommodaties, -verenigingen en –voorzieningen:
Met betrekking tot het transitietraject zelfbeheer sportaccommodaties, dat is gericht op het overdragen van (delen van) het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportaccommodaties, adviseren wij om duidelijk te beschrijven welke normen er voor 1) de kwaliteit van de voorzieningen en 2) het eenduidig en toekomstbestendig organiseren van het beheer en onderhoud worden

aangehouden. Zodat er een duidelijke en expliciete afweging gemaakt kan worden bij het transitietraject en de hieraan gekoppelde bezuinigingsdoelstelling. Ook bij andere bezuinigingsdoelstellingen op sportgebied zouden vergelijkbare afwegingen gemaakt moeten worden.
Verder achten wij het wenselijk dat de gemeente analyseert of er met de komst van de sporthal bij het Jan Tinbergen College sprake is van een voldoende aanbod aan binnensportaccommodaties. Dit ook in relatie tot de kosten voor de binnensportaccommodaties in Roosendaal. Zodat er indien nodig een plan kan worden ontwikkeld om de doelmatige en effectieve inzet van middelen op het gebied van de binnensportaccommodaties te vergroten.

Ook raden wij aan om in een uitvoeringsplan sport of in de programmabegroting aan te geven in welke mate er op de middellange termijn een expliciete link kan worden aangebracht tussen de beschikbaarstelling en financiering van sportaccommodaties en de bijdrage van (de activiteiten in) deze accommodaties aan de beleidsdoelen van de gemeente.

6. Subsidies en sportstimulering:
Het advies is om in een uitvoeringsplan sport of in de programmabegroting aan te geven in welke mate er een expliciete link kan worden aangebracht tussen de subsidiering en financiering van verenigingen, andere (sport)organisaties en sportactiviteiten en de bijdrage hiervan aan de beleidsdoelen van de gemeente. Ook adviseren wij om beleidsintenties en besluiten met betrekking tot dit onderwerp vast te leggen en te voorzien van een toelichting. Ook wanneer er besloten wordt om een deel van de subsidiering niet te koppelen aan een bijdrage aan de gemeentelijke doelen, denk aan de eventuele instandhouding van de jeugdsportsubsidie.

7. Monitoring, evaluatie en controle van beleid:
Wij raden aan om in het specifieke beleidskader sport (zie 1) expliciet te maken wat het verband is tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En om vervolgens de monitoring en evaluatie hierop in te richten. Zodat straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid. Dan kan ook de rapportage aan en de controle door de raad adequaat ingevuld worden.
Verder adviseren wij in algemene zin om de status van het sportbeleid en de uitvoering ervan altijd duidelijk over het voetlicht te kunnen brengen (zie 1). Op basis hiervan kan de monitoring en evaluatie van het beleid en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad dan effectief worden ingevuld.

DOELMATIGHEID EN EFFECTIVITEIT VAN HET SPORTBELEID:

Ten behoeve van een (verdere) vergroting van de doelmatigheid en effectiviteit van het sportbeleid adviseren wij de gemeente Roosendaal om:
- Sterker in te zetten op samenwerking met het veld en het stimuleren van samenwerking binnen het beleidsveld sport. Dit betekent nog sterker inzetten op het stimuleren van particulier initiatief op specifiek het gebied van sport(beleid). Initiatieven en netwerken aan elkaar koppelen en het veld 'uitnodigen' om zelf en met elkaar beleidsdoelen te realiseren. Concreet zou de gemeente alle

verenigingen kunnen vragen om actief bij te dragen aan het realiseren van minimaal twee doelstellingen van het sportbeleid van de gemeente. En om daarbij met minimaal één andere vereniging samen te werken aan een project of activiteit.

- Te blijven inzetten op een gerichte inzet van combinatiefunctionarissen/ buurtsportcoaches in overeenstemming met de doelen van het gemeentelijke sportbeleid. Concreet zou de gemeente de inzet van buurtsportcoaches expliciet kunnen koppelen aan en richten naar de doelstellingen van het sportbeleid.
- Sterker in te zetten op de samenhang met andere beleidsterreinen. Via het betrekken van meer andere beleidsterreinen ten behoeve van de doelstellingen van het sportbeleid. En door de effectiviteit van de bijdrage van sport aan andere beleidsterreinen in kaart te brengen en dus sport gerichter te kunnen inzetten. Voor dit laatste zou de gemeente bijvoorbeeld een eenvoudig meetinstrument kunnen ontwikkelen.
- Sterker in te zetten op regionale samenwerking op het gebied van sportaccommodaties en aangepast sporten. Als eerste stap zou de gemeente het initiatief kunnen nemen om samen met andere gemeenten in de regio te inventariseren op welke aspecten de regionale samenwerking zich op het gebied van sportaccommodaties en de aangepaste sport het beste kan richten. Op basis hiervan kan dan een actieplan ontwikkeld worden.
- In te zetten op het aanbrengen van een expliciete link tussen de subsidiering en financiering van sportaccommodaties, verenigingen, andere (sport)organisaties en sportactiviteiten en de bijdrage hiervan aan de beleidsdoelen van de gemeente. (zie ook bij 5 en 6)
- Sterker in te zetten op de aangepaste sport. Door voor de aangepaste sport SMART doelen, resultaten en activiteiten te beschrijven en realiseren via een uitvoeringsplan sport of het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting. En door de koppeling te leggen met het sport-stimuleringsproject ‘sport voor volwassenen met een beperking’.

6. Reactie College op conceptrapport

Op 20 maart 2013 heeft de Rekenkamer het conceptrapport aangeboden voor bestuurlijk hoor en wederhoor. Het College heeft hierop gereageerd bij brief van 10 april 2013. De inhoud van deze brief is onderstaand integraal verwoord.

Geachte heer De Schipper,

Op 21 maart 2013 hebben wij, in het kader van het bestuurlijk hoor en wederhoor, de conceptrapportage rekenkameronderzoek "sportbeleid" ontvangen. Hierbij doen wij u onze reactie op het onderzoek toekomen.

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw conceptrapportage onderzoek "Sportbeleid". Wij zijn van mening dat u op basis van een gedegen onderzoek tot heldere en constructieve
aanbevelingen bent gekomen. Uw constatering dat de gemeente op een redelijk tot goede wijze invulling geeft aan het merendeel van de behandelde bestanddelen van het sportbeleid stemt ons tevreden.
Onderstaand voorzien wij de aanbevelingen uit uw rapport van een reactie.

<u>Aanbeveling: Beleidsontwikkeling en status sportbeleid</u>
Uw aanbeveling houdt in dat voor de uitvoering van het sportbeleid een geldend beleidskader moet worden opgesteld. U doet hierbij de suggestie om een 'uitvoeringsplan sport' op te stellen of om dit beleidskader een plek te geven in het begrotingsprogramma "sport en recreatie". Wij opteren voor deze laatste suggestie.
In de programmabegroting 2014 zal een compact beleidskader "sport" worden opgenomen. Wij houden ons streven naar beleidsreductie daarmee in stand.
Voor de volledigheid merken wij op dat de drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten op het moment van schrijven niet zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Dit compacte visiedocument zal, indien dit door de raad wordt vastgesteld, leidend zijn voor hetgeen in de programmabegroting wordt opgenomen. De concrete activiteiten om onze doelstellingen te verwezenlijken zullen, conform de systematiek van de drie W-vragen, tevens onderdeel uitmaken van het programmaplan. Voor de volledigheid wijzen wij u erop dat thans op uitvoeringsniveau het 'uitvoeringsplan Sport en Bewegen 2013-2014' van kracht is.

<u>Aanbeveling: Samenhang met andere beleidsterreinen</u>
U constateert terecht dat op dit moment de samenhang tussen het beleidsterrein sport en andere beleidsterreinen onvoldoende inzichtelijk is. Wij beschouwen dit overigens als een breder vraagstuk voor de opzet van onze programmabegroting. De huidige begrotingsindeling geeft ons inziens onvoldoende inzicht in de dwarsverbanden die tussen programmaonderdelen bestaan.
De uitdaging is, in deze bredere context, dan ook vooral gelegen in het ontrafelen van de nu impliciete samenvallende dimensies binnen de begroting en deze in overeenstemming te brengen met de maatschappelijke effecten die wij beogen.
Wij willen graag met de auditcommissie van de gemeenteraad in overleg gaan om oplossingrichtingen voor dit bredere, inclusief het door u geschetste, vraagstuk te verkennen. De door u aangereikte suggestie om de samenhang een plek te geven

in een algemeen gedeelte in het desbetreffende begrotingsprogramma zal daarbij worden meegenomen.

Aanbeveling: Sportbeleid en de omgeving:
Uw advies om te beschrijven op welke wijze relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen worden vertaald naar het daadwerkelijke beleid, de doelstellingen, programma's etc. nemen wij over. De betekenis van de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen voor het sportbeleid zal zijn beslag krijgen in het begrotingsprogramma.

Aanbevelingen Rol en doelstellingen gemeente
Uw suggestie is om het verband tussen de verschillende doelstellingen en leidende principes voor het sportbeleid te beschrijven en deze te vertalen in SMART-doelstellingen en een actieprogramma. Verder zouden doelstellingen gericht naar doelgroepen moeten worden beschreven. Wij kiezen er, conform de hierboven beschreven aanpak, voor om hier invulling aan te geven binnen het begrotingsprogramma. In het begrotingsprogramma zullen, naast algemene doelstellingen en activiteiten, indien van toepassing doelstellingen en activiteiten per doelgroep worden opgenomen.

Aanbevelingen Sportaccommodaties, -verenigingen en –voorzieningen
U doet aanbevelingen met betrekking tot het transitietraject "zelfbeheer sportaccommodaties". Wij beschouwen het samenwerkingstraject rond deze transitie succesvol. Een belangrijke succesfactor in de samenwerking is de transparantie tussen ons en onze sportpartners. Het is niet in lijn met de aanpak bij deze transitie dat wij, zonder overleg met onze samenwerkingspartners, over deze aanbeveling uitspraken doen. Uw advies zullen wij derhalve meenemen in de verdere uitwerking van deze transitie.

Met betrekking tot uw aanbeveling om te analyseren of er voldoende aanbod is van binnensportaccommodaties verwijzen wij naar ons onderzoek "Inventarisatie binnensport en behoefte (top)sportfaciliteit Gemeente Roosendaal" (maart 2012). Uit dit onderzoek, uitgevoerd door Adviesbureau Synarchis BV, blijkt dat met de komst van de bovenwijkse sporthal bij het Jan Tinbergen College de behoefte van de binnensportverenigingen aan binnensportaccommodaties voor de langere termijn ingevuld lijkt te zijn. In het rapport van Synarchis staat het volgende: 'Op basis van (demografische) ontwikkelingen die zich naar verwachting voordoen in de gemeente Roosendaal alsmede trends met betrekking tot (het gebruik van) binnensportaccommodaties is de verwachting gerechtvaardigd dat ook op langere termijn met de komst van de nieuwe bovenwijkse sporthal sprake zal zijn van balans tussen vraag naar en aanbod van binnensportaccommodaties'.
Gelet op de conclusies uit dit recente onderzoek zien wij geen aanleiding om opnieuw een onderzoek te doen naar de vraag of er voldoende aanbod is van binnensportaccommodaties.

Aanbeveling: Subsidies en sportstimulering
Uw advies is om aan te geven in welke mate er een link bestaat tussen de subsidiëring/financiering van verenigen, sportorganisaties en sportactiviteiten en de bijdrage aan beleidsdoelen van de gemeente. Deze ambitie past in de doelstelling van onze nieuwe algemene subsidieverordening. Deze verordening biedt het juridisch kader om subsidieaanvragen te toetsen aan de bijdrage aan de door de raad vastgestelde beoogde maatschappelijke effecten. Hiermee is ons

inziens uw aanbeveling geoperationaliseerd in (de uitwerking van) ons nieuwe subsidiebeleid.

Aanbeveling: Monitoring, evaluatie en controle van beleid
Met betrekking tot deze aanbeveling sluiten wij aan bij onze reguliere P&C-cyclus. Wij brengen daarbij wel enige nuancering aan. De relatie tussen de mate van het bereiken van maatschappelijke effecten en het gemeentelijke sportbeleid is niet altijd aantoonbaar causaal. Eenvoudig gesteld: een voor Nederland succesvolle "sportzomer" kan wellicht een grotere invloed hebben op sportdeelname dan ons gemeentelijk sportbeleid. Deze constatering ontslaat ons overigens geenszins van de plicht om ons sportbeleid doelmatig en effectief uit te voeren.

Aanbevelingen ten behoeve van doelmatig en effectief sportbeleid
U adviseert in dit kader om sterker in te zetten op de samenwerking met het veld en het stimuleren van samenwerking binnen het beleidsveld sport. De aanpak bij het 'transitieproject zelfbeheer sportaccommodaties' beschouwen wij als een voorbeeld voor de samenwerking tussen gemeente en sportpartners en sportorganisaties onderling. Ons streven is om blijvend dergelijke samenwerkingsconstructies toe te passen. Ook het geschetste subsidiebeleid kan bijdrage aan het realiseren van beoogde maatschappelijke effecten door het veld.

U beveelt aan om te blijven inzetten op een gerichte inzet van combinatie-functionarissen/ buurtsportcoaches in overeenstemming met de doelen van het gemeentelijke sportbeleid. Ons inziens dient dit te worden afgewogen bij de voortzetting van de Agenda van Roosendaal. Wij achten het thans prematuur om in deze bestuurlijke reactie hierover uitspraken te doen. Uw constatering dat de deelname aan de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid een effectief en doelmatig beleidsinstrument is gebleken zullen wij daarbij betrekken.

Verder adviseert u ons om samen met andere gemeenten te inventariseren of er samenwerkingsmogelijkheden bestaan op het gebied van sportaccommodaties en de aangepaste sport. Indien hier breder draagvlak voor is in de regio zullen wij hiertoe het initiatief nemen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uit naar het definitieve rapport.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris, De burgemeester,

Drs. E. Franken Mr. J.M.L. Niederer

7. Nawoord

De Rekenkamer heeft met instemming kennis genomen van de reactie van het College.

Bijlagen

Bijlage 1 Normenkader ontwikkeling van beleid

Bijlage 2 Normenkader realisatie van beleid

Bijlage 3 Normenkader monitoring van beleid

Bijlage 4 Normenkader evaluatie van beleid

Bijlage 5 Normenkader rol gemeenteraad

Bijlage 6 Bronnen & interviews

BIJLAGE 1 – NORMENKADER ONTWIKKELING VAN BELEID

Niveau van onderzoek	Onderzoekvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
1. Ontwikkeling van beleid	Vanuit welke belangen, rollen en verantwoordelijkheden heeft de gemeente betrokkenheid bij activiteiten op het gebied van sport en bewegen?	Couleur Locale, case by case beoordeling. De gemeente heeft een duidelijke en onderbouwde visie op haar rol en verantwoordelijkheden binnen de locale gemeenschap op het gebied van sport.	De gemeente Roosendaal heeft een duidelijke visie op de rollen en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft op het gebied van sport. De gemeente Roosendaal kiest in het algemeen voor een faciliterende en ondersteunende rol in de samenleving. Daarnaast kiest de gemeente Roosendaal op het gebied van sport voor een voorwaardenscheppende rol ten behoeve van de georganiseerde en de ongeorganiseerde sport. Sportverenigingen zijn belangrijke aanbieders van sportmogelijkheden. - Daar waar mogelijk wordt particulier initiatief gestimuleerd om activiteiten en evenementen op te pakken via zelforganisatie. - Samenwerking met andere sectoren dient zoveel mogelijk op elkaar te worden afgestemd. Financiering van sport en sportaccommodaties is onderdeel van zowel de faciliterende en ondersteunende rol (subsidies) als de voorwaardenscheppende rol (accommodaties).	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan Sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
<u>Centrale vraag:</u> Op welke wijze is het sportbeleid tot stand gekomen? ***En heeft dit geresulteerd in duidelijke afspraken m.b.t. doelen, doelgroepen,***	Welke doelen streeft de gemeente na met het gemeentelijk sportbeleid	Inventariserend. Couleur Locale, case by case beoordeling.	De gemeente Roosendaal heeft op twee niveaus doelstellingen geformuleerd in het Programma Sport & Recreatie van de Programmabegroting 2012 en heeft daarnaast 'leidende principes' voor de sport benoemd in de Ontwerp-Visie op de Sociale Ontwikkeling van Roosendaal. Tot slot staan er doelstellingen in het Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012. De exacte verbanden tussen de verschillende doelstellingen zijn niet helemaal duidelijk, inzichtelijk gemaakt en beschreven. De verschillende doelstellingen zijn voor een deel SMART geformuleerd en uitgewerkt, bijvoorbeeld via beoogde effecten, prestaties en indicatoren in de programmabegroting en in het uitvoeringsplan sportstimulering voor de sportstimulering.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal (2007) - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011).

verantwoordelijkheden en inzet van (financiële) middelen?			Zie voor een beschrijving van de doelstellingen 3.2.2.	- Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	Worden binnen het beleid specifieke doelgroepen onderscheiden?	Binnen het sportbeleid van de gemeente worden specifieke doelgroepen op een duidelijke en logische manier onderscheiden. De doelgroepindeling is gebaseerd op een analyse van de locale situatie.	De gemeente Roosendaal heeft specifieke doelgroepen onderscheiden in het beleid. De vertaalslag van de doelgroepenanalyse naar beleid, programma's en acties heeft de gemeente dus niet via een overkoepelende nota of actieplan vorm gegeven. Toch is de gemeente er in geslaagd om activiteiten voor een (groot) deel van de doelgroepen te realiseren via onder andere het uitvoeringsplan sportstimulering en andere beleidsterreinen. Zie voor de doelgroepen ook 3.2.2.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	In hoeverre zijn de doelen SMART geformuleerd?	De doelen van het gemeentelijke sportbeleid zijn SMART geformuleerd.	De verschillende doelstellingen zijn voor een deel SMART geformuleerd en uitgewerkt, bijvoorbeeld via beoogde effecten, prestaties en indicatoren in de programmabegroting en in het uitvoeringsplan sport voor de sportstimulering. De exacte verbanden tussen de verschillende doelstellingen en het formuleren van SMART doelstellingen en actieprogramma's zouden normaal gesproken waarschijnlijk geadresseerd zijn in een overkoepelende nota en/of actieplan sport. Als gevolg van het niet opstellen van een dergelijke beschrijving of nota nota is dat nu dus niet het geval geweest.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	in hoeverre is er bij de voorbereiding en uitvoering van beleid sprake van samenhang met andere beleidsterreinen (bijv. volksgezondheid, onderwijs, etc.)?	Bij de voorbereiding en uitvoering van het sportbeleid van de gemeente is sprake van een logische, effectieve en efficiënte samenhang met andere beleidsterreinen.	Bij de gemeente Roosendaal is sprake van sterke samenhang van het sportbeleid met andere beleidsterreinen. De gemeenten heeft hier veel aandacht voor en heeft het sportbeleid onderdeel gemaakt van haar integrale beleid. En dus besteedt de gemeente Roosendaal besteedt in ruime mate aandacht aan de samenhang van sport met andere beleidsterreinen. - Zowel in de geldende beleidskaders (eerst 'Voorzet op Maat' en later de Programma's Sport & Recreatie van de jaarlijkse programmabegroting) als in de uitvoering van het beleid de afgelopen jaren. - De verbinding met aanpalende beleidsterreinen wordt benoemd in de beleidskaders sport (onder andere onderwijs, jeugd en gezondheid). Ook wordt de sport benoemd in beleidsnota's op andere beleidsterreinen.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal, 2007 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011).

			- Via onder andere de drie opeenvolgende stimuleringsregelingen van de rijksoverheid heeft Roosendaal het laatste decennium projecten ontwikkeld waarbij sport en andere beleidsterreinen samenwerken. Voor een deel zijn deze projecten uitgebouwd tot structureel samenhangend beleid en voor een deel zijn deze projecten na afloop van de stimuleringsperiode uit het zicht verdwenen. Roosendaal heeft aan alle drie de stimuleringsregelingen van de rijksoverheid meegedaan: o Breedtesportimpuls (1999-2004) o BOS-impuls (2005-2011) o Impuls brede scholen, sport en cultuur (2008-2012). Vooralsnog ligt het accent dus vooral op een samenhang waarbij sport een middel is om de doelstellingen van andere beleidsterreinen te realiseren. De effectiviteit moet dan blijken uit de resultaten op de andere beleidsterreinen, de andere beleidsterreinen moeten hier dan ook actief op sturen. Er is deels ook sprake van andere beleidsterreinen betrekken (bijv. onderwijs via de inzet van de impuls brede scholen, sport en cultuur) om de doestellingen van het (intrinsieke) sportbeleid te realiseren. In hoeverre de sport daadwerkelijk bijdraagt aan de realisatie van doelstellingen op andere beleidsterreinen zal in de toekomst moeten blijken. Is de sport een bewezen, effectief instrument?	- Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	Welke beleidsinstrumenten (beschikbaar stellen accommodaties, subsidies, garantstelling voor leningen etc.) zet de gemeente in om die doelen te realiseren?	Inventariserend. Couleur Locale, case by case beoordeling. De veronderstelde bijdrage van de instrumenten aan de realisatie van de beleidsdoelen zijn onderbouwd.	De gemeente Roosendaal zet in op de volgende drie beleidsinstrumenten: - Accommodaties (binnen en buiten) - Subsidies (aan verenigingen, direct en indirect) en tarieven (in relatie tot accommodaties) - Sportstimulering (via projectsubsidies, impulsen). Deze keuze is historisch bepaald en nog altijd relevant.	- Sportnota ‘Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Bestuursopdracht Transitie Zelfbeheer Accommodaties (2012) - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	in hoeverre worden andere organisaties bij de beleidsvorming betrokken?	Bij de beleidsvorming creëert de gemeente draagvlak door op effectieve en efficiënte	De gemeente Roosendaal zet in toenemende mate in op het samen met het veld, de samenleving ontwikkelen van beleid. Zodoende wordt bij de beleidsvorming ook getracht draagvlak te creëren bij stakeholders (andere organisaties, het veld, de gemeenteraad etc.). De input van stakeholders	- Sportnota ‘Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Evaluatie sportbeleid en uitvoering

		wijze andere organisaties te betrekken.	wordt in toenemende mate daadwerkelijk meegenomen bij de totstandkoming van beleid. Ten tijde van het coalitieakkoord 2010 is expliciet afgesproken dat de gemeente streeft naar een andere rolopvatting ten opzichte van de samenleving en omgekeerd en dat beleid en keuzes dus samen met het veld gemaakt worden. Bij het opstellen van de voor alle beleidsterreinen leidende visiedocumenten is sterk ingezet op het genereren van input en betrokkenheid bij het veld. En ook bij het implementeren van beleid en besluiten op het gebied van sport is sindsdien ingezet op gezamenlijk optrekken van gemeente en het veld. Stakeholders waarderen het feit dat zij betrokken worden bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid. Complicerende factor voor het verkrijgen van draagvlak bij stakeholders is wel dat de beleids- en besluitvorming en de uitvoering hiervan sinds 2010 telkens gepaard gaan met bezuinigingsdoelstellingen. De laatste sportnota van de gemeente Roosendaal 'Voorzet op Maat' dateert uit 2000 en betreft de periode 2000-2010. Bij het coalitieakkoord van 2010 is vervolgens afgesproken dat er gestreefd wordt naar beleidsreductie en dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer komen. En dus zijn er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. De uitvoering van het beleid, en dus ook van het sportbeleid, vindt sindsdien plaats via de jaarlijkse programmabegroting en is afgeleid van de visiedocumenten. Kortom, de sportnota 'Voorzet op Maat' is niet vernieuwd en als het ware geactualiseerd c.q. overgegaan in het Programma Sport en Recreatie van de programmabegroting en de Sociale Visie van de gemeente Roosendaal. De gemeente Roosendaal heeft bij de beleidsvorming en de totstandkoming van de beleidsnota 'Voorzet op Maat' in 2000 overigens ook al stakeholders (andere organisaties, het veld, de gemeenteraad etc.) betrokken.	sportbureau Roosendaal, 2007 Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	in hoeverre worden met sportverenigingen en andere betrokken organisaties (prestatie)afspraken gemaakt m.b.t. de bijdrage aan de door de gemeente gestelde	Met sportverenigingen en andere stakeholders worden duidelijke afspraken gemaakt m.b.t. de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.	De gemeente Roosendaal tracht stakeholders te betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het sportbeleid en zo dus ook draagvlak te creëren voor het beleid (zie eerder). Er worden echter nog geen prestatieafspraken met sportverenigingen en anderen gemaakt met betrekking tot de bijdrage aan de door de gemeente gestelde doelen.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie - Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale,

	doelen?			economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	Heeft de gemeente beleid ontwikkeld m.b.t. de inzet en ondersteuning van vrijwilligers?	De gemeente heeft een effectief en efficiënt beleid m.b.t. de inzet en ondersteuning van vrijwilligers ontwikkeld.	De gemeente Roosendaal erkent dat vrijwilligers belangrijk zijn voor de sport. In Roosendaal is er sprake van een actief vrijwilligersleven, wel ontstaat er in toenemende mate druk op de beschikbaarheid van voldoende goede vrijwilligers in relatie tot de taken die er op de verenigingen afkomen. En dus worden verenigingen via onder andere de impuls brede scholen, sport en cultuur indien nodig ondersteund op organisatorisch en beleidsmatig terrein.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	Welke financiële middelen zet de gemeente in om de gestelde doelen te bereiken?	Inventariserend Couleur Locale, case by case beoordeling.	€ 4.684.207,- in 2011. Zie voor meer informatie 3.2.4.	- Programmabegroting 2011, 2012 - Interviews
	Op welke basis wordt de omvang en toedeling van financiële middelen aan de verschillende vormen van sport / beleidsinstrumenten berekend?	De omvang, toedeling en condities waaronder financiële middelen aan de verschillende vormen van sport / beleidsinstrumenten vindt op duidelijke en transparante wijze plaats en is op een toegankelijke wijze vastgelegd.	De omvang en toedeling van de financiële middelen aan de verschillende beleidsinstrumenten is historisch bepaald, gegroeid. Bovendien wordt rekening gehouden met algeheel geldende normen van bijvoorbeeld NOC*NSF en de VNG op met name accommodatiegebied.	- Programmabegroting 2011, 2012 - Interviews.
	Op welke grondslagen wordt tot een taak- en kostenverdeling gekomen tussen de gemeente en de betrokken organisaties c.q. deelnemers aan de	De criteria en condities voor de toedeling van taken en middelen zijn helder en onderbouwd op basis van de beoogde doelrealisatie. Couleur Locale, case by case	De grondslagen voor de taak- en kostenverdeling tussen de gemeente en het veld, de verenigingen en andere partners is historisch bepaald, gegroeid. Bovendien wordt rekening gehouden met algeheel geldende normen van bijvoorbeeld NOC*NSF en de VNG op met name accommodatiegebied.	- Programmabegroting 2011, 2012 - Interviews.

	diverse vormen van sportbeoefening?	beoordeling.		
	Op welke wijze vinden maatschappelijke en demografische ontwikkelingen (bijv. ontwikkelingen op het gebied van volksgezondheid en integratie, opkomst nieuwe vormen van sportbeoefening, wijzigingen in omvang en samenstelling bevolking) doorwerking in het sportbeleid?	Relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen worden tijdig gesignaleerd en krijgen op een logische en effectieve wijze een plek in het sportbeleid van de gemeente.	De gemeente Roosendaal heeft in de laatste sportnota 'Voorzet op Maat' relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen gesignaleerd en beschreven en vertaald naar de doelstellingen van het beleid. Zowel landelijke trends en ontwikkelingen als (deels aanvullende) lokale trends en ontwikkelingen zijn beschreven in de sportnota. Gedurende de beleidsnotaperiode (2000-2010) en daarna heeft de gemeente het beleid, de doelstellingen en de programma's doorontwikkeld en dit is onder andere gebeurd naar aanleiding van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen aldus de gemeente. Doordat de gemeente Roosendaal er voor gekozen heeft om geen nieuwe sportnota op te stellen, zijn de specifiek voor het sportbeleid relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen echter niet structureel beschreven en vastgelegd. De jaarlijkse programmabegroting beperkt zich voor de sport tot een beschrijving van 1) de doelen, 2) de beoogde effecten, 3) de hiervoor benodigde activiteiten en 4) een kostenplaatje. En de drie ook voor het sportbeleid sinds 2011-2012 leidende visies beschrijven de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen (hoogstens) in meer algemene zin.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	In hoeverre vindt bij de beleidsontwikkeling samenwerking en afstemming plaats met de provincie en andere gemeenten?	Bij de beleidsontwikkeling wordt er op effectieve en efficiënte wijze samengewerkt en afgestemd met de provincie en andere gemeenten. In het geformuleerde beleid wordt de samenhang met het beleid van de provincie en andere gemeenten aangegeven.	Landelijk en provinciaal beleid zijn bij de gemeente Roosendaal niet expliciet een van de vertrekpunten geweest (voor het opstellen) van het sportbeleid. Wel neemt in recente beleidsdocumenten, kaderstellende documenten de aandacht voor regionale samenwerking toe. In de uitvoering van het beleid wordt er echter nog niet of nauwelijks afgestemd met het beleid van andere gemeenten in de regio en/of de provincie. Op het gebied van de gehandicaptensport worden via het project regionale sportcoaches met de provincie en andere gemeenten de eerste concrete stappen gezet. Daarnaast is er in beperkte mate sprake van overleg en informeren tussen de gemeente Roosendaal en andere gemeenten via het 'West-Brabant Huis' en informele overleggen. En een enkele keer wordt er samengewerkt als de betrokken gemeenten beiden/allemaal kansen of voordelen zien,.	- Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. Interviews.
	In hoeverre vindt bij de beleidsontwikkeling samenwerking en	In het geformuleerde beleid wordt de samenhang met het landelijke beleid en het	Voorzet op Maat' is van ver voor het Olympisch Plan 2028. En de meer recente kaderstellende documenten zoals het Programma Sport & Recreatie uit de jaarlijkse programmabegroting en de drie voor het	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Programmabegroting 2012

	afstemming plaats met het landelijke beleid en het Olympisch Plan 2028?	Olympisch Plan 2028 aangegeven.	sportbeleid leidende visies voor Roosendaal, bevatten geen uitgebreide beschrijvingen en dus ook geen verwijzingen naar het Olympisch Plan 2028. Kortom, het lijkt er op dat er in de beleidsontwikkeling in de gemeente Roosendaal weinig afstemming hiermee geweest is.	- Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	Participeert de gemeente in de ontwikkeling en uitvoering van het sportplan Brabant 2016?	De gemeente participeert in de ontwikkeling en uitvoering van het sportplan Brabant 2016.	De gemeente Roosendaal participeert niet expliciet in de ontwikkeling en uitvoering van Sportplan Brabant 2016. Voorzet op Maat' is van ver voor het Sportplan Brabant 2016. En de meer recente kaderstellende documenten zoals het Programma Sport & Recreatie uit de jaarlijkse programmabegroting en de drie voor het sportbeleid leidende visies voor Roosendaal, bevatten geen uitgebreide beschrijvingen en dus ook geen verwijzingen naar het Sportplan Brabant 2016. Kortom, het lijkt er op dat er ook in de beleidsontwikkeling in de gemeente Roosendaal weinig afstemming hiermee geweest is.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	inventarisatie: op welke sporten heeft het sportbeleid van de gemeente betrekking, welke beleidsinstrumenten zet de gemeente daarvoor in, welke kosten zijn daaraan verbonden, wat zijn de bijdragen van betrokken organisaties en deelnemers?	Inventariserend. De gemeente heeft een goed inzicht Couleur Locale, case by case beoordeling.	De gemeenten Roosendaal heeft een goed beeld ten aanzien van de sporten en sportverenigingen in de gemeente en waarop dus via het beleid wordt ingezet.	- Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.

BIJLAGE 2 – NORMENKADER REALISATIE VAN BELEID

Niveau van onderzoek	**Onderzoekvragen** (aandachtspunten)	**Normen**	**Bevindingen**	**Bron**
2. Realisatie van beleid	Sportaccommodaties			
Centrale vraag: ***Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om het beleid te realiseren?*** ***En in hoeverre is de uitvoering als effectief en doelmatig aan te merken?***	In hoeverre faciliteert de gemeente het sportbeleid door het beschikbaar stellen of (mede)bekostigen van sportaccommodaties?	De gemeente faciliteert het sportbeleid door het beschikbaar stellen of (mede)bekostigen van sportaccommodaties.	De gemeenten Roosendaal faciliteert het sportbeleid door het beschikbaar stellen en (mede) bekostigen van sportaccommodaties. In de gemeente Roosendaal is een (groot) deel van de sportaccommodaties gemeentelijk eigendom en zijn er daarnaast accommodaties in private handen. De zogenaamde basisvoorzieningen zijn eigendom van de gemeente. De gemeente Roosendaal is volledig verantwoordelijk voor de gemeentelijke sportaccommodaties:	- Beleidskader Buitensport-accommodaties (2007) - Opdracht Transitie Zelfbeheer Sport-accommodaties (2012) Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	In hoeverre heeft de gemeente beleid ontwikkeld m.b.t. mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen en/of beoefenaren verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties?	De gemeente heeft duidelijk en effectief beleid ontwikkeld m.b.t. de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen en/of beoefenaren verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties.	De gemeente Roosendaal heeft beleid met betrekking tot de mate waarin de gemeente c.q. de sportverenigingen/gebruikers verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties. Wel beoogt de gemeente Roosendaal een gedeeltelijke aanpassing van dit beleid. Hierop gericht vindt er momenteel een transitietraject plaats. De gemeente Roosendaal is recent gestart met het transitietraject zelfbeheer sportaccommodaties. Het traject is er op gericht om het beheer en onderhoud van (delen van) de gemeentelijke sportaccommodaties over te dragen aan de verenigingen, maar (in elk geval voorlopig) niet het eigendom. Verenigingen krijgen een bijdrage voor het uitvoeren van het onderhoud. Aanleiding voor het traject is een bezuinigingstaakstelling	- Opdracht Transitie - Zelfbeheer Sport-accommodaties 2012 Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.

			voortkomend uit de Agenda van Roosendaal. Maar tegelijkertijd wordt beoogd om het beheer en onderhoud eenduidig en toekomstbestendig te organiseren. Ook past het transitietraject bij de intentie van de gemeente om meer verantwoordelijkheid bij het veld, de burger te leggen.	
	Heeft de gemeente inzicht in gebruik en bezettingsgraden van de diverse accommodaties?	De gemeente monitort het gebruik en de bezettingsgraden van de diverse sportaccommodaties.	De gemeente Roosendaal heeft inzicht in het gebruik en de bezettingsgraden van de gemeentelijke sportaccommodaties en monitort dit. De bezettingsgraden zijn goed, het aanbod past goed bij de (huidige en toekomstige) vraag/behoefte aan sportaccommodaties.	- Interviews.
	In hoeverre sluiten de activiteiten in de sportaccommodaties aan op de door de gemeente gestelde doelen c.q. gebruik door aangegeven doelgroepen?	De gemeente monitort of de ondersteunde activiteiten in de accommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.	Het faciliteren van de sport via het (mede) bekostigen en beschikbaar stellen van sportaccommodaties is historisch gegroeid. Hierbij is er tot op heden geen expliciete link aangebracht richting de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is gericht. De gemeente Roosendaal zet als gevolg hiervan ook niet actief in op het monitoren en het verkrijgen van inzicht in hoeverre de activiteiten in de sportaccommodaties aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen c.q. het gebruik door de aangegeven doelgroepen.	- Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	Welke kosten zijn aan bezit en exploitatie van deze accommodaties verbonden?	De gemeente monitort de kosten van de accommodaties die zij in bezit heeft. Couleur locale, case by case beoordeling.	De gemeente heeft inzicht in en monitort de kosten van de accommodaties die zij in bezit heeft (zie 3.2.4.).	- Programmabegroting 2011, 2012 - Interviews.
	Welke bijdragen worden gevraagd van verenigingen en/of individuele deelnemers?	Inventariserend Couleur locale, case by case beoordeling.	Sportverenigingen betalen huur voor de gemeentelijke sportaccommodaties en vragen op hun beurt contributie van hun leden. Kosten en opbrengsten van andere vormen van sportbeoefening verlopen voor en groot deel zonder financiële betrokkenheid van de gemeente.	- Programmabegroting 2011, 2012 - Interviews.
	<u>Subsidies</u>			
	In hoeverre faciliteert de gemeente het sportbeleid door het verstrekken van subsidies?	De gemeente faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies.	De gemeenten Roosendaal faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies aan verenigingen en via sportstimulering.	- Sportnota ‘Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie - Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale,

				economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	Op basis van welke grondslagen worden subsidies toegekend, en is er daarbij een logisch verband met de door de gemeente gestelde doelen?	Er is een logisch en effectief verband tussen de grondslagen waarop de subsidie wordt toegekend, de beoogde output van de gesubsidieerde activiteiten en de door de gemeente gestelde beleidsdoelen (outcome) op het gebied van sport.	Er is bij de subsidieverstrekking aan verenigingen en anderen echter nog weinig aandacht voor een logisch verband met de door de gemeente gestelde doelen. Er is in de gemeente Roosendaal wel ingezet op meer sturing op het realiseren van beleidsdoelen via het verstrekken van subsidies. Dit transitietraject is gaande en ook de sportsubsidies zijn onderdeel van discussie en planvorming. Het beoogde eindresultaat van het transitietraject sportsubsidies is nog niet vastgesteld, duidelijk.	- Sportnota ‘Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	In welke mate maken verenigingen en individuele deelnemers gebruik van deze mogelijkheden	Verenigingen en individuele deelnemers zijn bekend met de subsidiemogelijkheden voor sportactiviteiten en maken hiervan op zodanige wijze gebruik dat de beoogde output wordt gerealiseerd.	De belangrijkste subsidie op het gebied van sport is de jeugdsportsubsidie, een waarderingssubsidie. De jeugdsportsubsidie is een directe subsidie aan sportverenigingen. De verenigingen ontvangen in het kader van deze subsidie een subsidiebedrag per jeugdlid van de vereniging.	- Interviews.
	In hoeverre sluiten de door subsidie ondersteunde activiteiten aan op de door de gemeente gestelde doelen c.q. gebruik door aangegeven doelgroepen?	De gemeente monitort of de met subsidie ondersteunde activiteiten aansluiten op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepbenadering	Het subsidiëren van sport is historisch gegroeid. Hierbij is er tot op heden geen expliciete link aangebracht richting de doelen en doelgroepen waar het sportbeleid van de gemeente Roosendaal is gericht.	- Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord ‘10-‘14. - Interviews.
	Welke kosten zijn aan het verstreken van subsidies verbonden?	a. De gemeente monitort de kosten van het verstrekken van	Zie. 3.2.4. Op dit moment wordt er door de gemeente Roosendaal gewerkt aan een transitietraject voor wat betreft de subsidiesystematiek voor alle beleidsterreinen via het transitietraject ‘anders subsidiëren’. Het is de	- Programmabegroting 2011, 2012 - Interviews.

		sportsubsidies. b. Het proces van het verstrekken van subsidies is zo efficiënt mogelijk ingericht en de kosten hiervan worden zodoende geminimaliseerd.	bedoeling dat er in de toekomst gekeken gaat worden naar de bijdrage aan het realiseren van een maatschappelijk effect, daarop wordt de subsidiering gebaseerd. Kortom, subsidies gebaseerd op bijdrage aan de gemeentelijke doelen of outputsubsidiering. Als gevolg hiervan komt er ook een andere manier van aanvragen. Namelijk voorzien van een toelichting en onderbouwing over hoe bijgedragen wordt aan de resultaten van de gemeente. Dit alles moet dan leiden tot de toekenning van een meerjarige subsidie.	
	Overige beleidsinstrumenten			
	In hoeverre maakt de gemeente van andere instrumenten gebruik om het sportbeleid te faciliteren?	Inventariserend. Deze beleidsinstrumenten dragen op een effectieve en efficiënte wijze bij aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen.	De gemeenten Roosendaal faciliteert het sportbeleid door het verstrekken van subsidies aan verenigingen en via sportstimulering.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	In hoeverre sluiten de op deze wijze ondersteunde activiteiten aan op de door de gemeente gestelde doelen c.q. gebruik door aangegeven doelgroepen?	De op deze wijze ondersteunde activiteiten sluiten aan op de door de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.	In de gemeente Roosendaal is sprake van sportstimulering via het uitvoeringsplan sportstimulering 2011-2012 (zie de uitgebreide beschrijving hiervan, en van de impuls brede scholen, sport en cultuur die hieronder valt, eerder in dit document). De op deze wijze ondersteunde activiteiten sluiten via het uitvoeringsplan wel aan op de gemeente gestelde doelen en de door de gemeente gehanteerde doelgroepenbenadering.	- Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.

BIJLAGE 3 – NORMENKADER MONITORING VAN BELEID

Niveau van onderzoek	**Onderzoekvragen** (aandachtspunten)	**Normen**	**Bevindingen**	**Bron**
3. Monitoring van beleid	Beschikt de gemeente over informatie om de voortgang van de vooraf gestelde doelen te kunnen monitoren?	De gemeente beschikt over heldere en transparante informatie om de voortgang van de vooraf gestelde doelen (in relatie tot de gemaakte kosten) te kunnen monitoren.	De gemeente Roosendaal beschikte de afgelopen jaren over voldoende informatie om het beleid op te kunnen baseren, om de voortgang van de gestelde doelen te kunnen monitoren etc.	Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 Programmabegroting 2012 Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). Agenda van Roosendaal (2011). Coalitieakkoord '10-'14. Interviews.
Centrale vraag: ***In hoeverre beschikt de gemeente over informatie om vast te stellen of de ondersteunde activiteiten er toe leiden dat de beoogde maatschappelijke***	In hoeverre worden de beoogde maatschappelijk effecten in de praktijk bereikt?	De beoogde maatschappelijke effecten worden in de praktijk op efficiënte en effectieve wijze bereikt.	Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er doelstellingen op meerdere niveaus zijn geformuleerd en er geen overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). En hierdoor is het niet duidelijk is of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente Roosendaal gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport & Recreatie van de programmabegroting en het Uitvoeringsplan Sportstimulering zijn losstaand echter wel prima te monitoren en evalueren.	Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 Programmabegroting 2012 Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). Agenda van Roosendaal (2011). Coalitieakkoord '10-'14. Interviews.

effecten worden bereikt?	Kan worden aangetoond in welke mate de maatschappelijke effecten het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid?	Er kan op logische en consistente wijze worden aangetoond in welke mate de maatschappelijke effecten het gevolg zijn van het door de gemeente gevoerde sportbeleid.	Het monitoren en evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er doelstellingen op meerdere niveaus zijn geformuleerd en er geen overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). En hierdoor is het niet duidelijk is of straks kan worden aangetoond in welke mate de beoogde maatschappelijke effecten bereikt zijn en of deze het gevolg zijn van het door de gemeente Roosendaal gevoerde sportbeleid. Het Programma Sport & Recreatie van de programmabegroting en het Uitvoeringsplan Sportstimulering zijn losstaand echter wel prima te monitoren en evalueren.	- Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.

BIJLAGE 4 – NORMENKADER EVALUATIE VAN BELEID

Niveau van onderzoek	Onderzoekvragen (aandachtspunten)	Normen	Bevindingen	Bron
4. Evaluatie van beleid	Wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?	De gemeente evalueert periodiek het gevoerde beleid;	Het is onduidelijk in hoeverre op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen is of wordt. De gemeente Roosendaal heeft in 2007 de uitvoering van het sportbeleid en het functioneren van het sportondersteuningsbureau geëvalueerd. Deze evaluatie heeft niet geleid tot een aanpassing of actualisatie van de toen geldende sportnota. Na afloop van de sportnota 'Voorzet op Maat' in 2010 heeft de gemeente Roosendaal het sportbeleid niet systematisch geëvalueerd en is het beleid min of meer geruisloos overgegaan in de ontwerp-visie voor de sociale ontwikkeling en de programmabegroting van de gemeente. En dus kan niet worden nagegaan of het beleid op basis van evaluatie(s) de afgelopen jaren op systematische en consistentie wijze is aangepast.	- Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal, 2007 - Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
<u>Centrale vraag:</u>				
In hoeverre wordt op grond van inzichten in maatschappelijke effecten tot aanpassing van beleid gekomen?		Op basis van inzicht in de (maatschappelijke) effecten van het gemeentelijke sportbeleid in samenhang met de ingezette beleidsinstrumenten wordt het beleid op systematische en consistente wijze aangepast	Het evalueren van het sportbeleid wordt enigszins bemoeilijkt doordat er doelstellingen op meerdere niveaus zijn geformuleerd en er geen overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving is met SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (zie eerder). Het ontbreken van een allesomvattend kader leidt er ook toe dat het moeilijk is om te bepalen wanneer en hoe een volgende periodieke evaluatie van het sportbeleid plaats zal en kan vinden, of er straks inzicht kan/zal zijn in de maatschappelijke effecten van het beleid. En of het beleid op basis van dit inzicht vervolgens kan/zal worden aangepast. Het Programma Sport & Recreatie van de programmabegroting en het Uitvoeringsplan Sportstimulering zijn losstaand echter wel prima te evalueren en voor de uitvoering van de sportstimulering wordt ook een meerjarige evaluatie van	- Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal, 2007 - Sportnota 'Voorzet op Maat '00-'10 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14.

			het programma voorzien.	- Interviews.

BIJLAGE 5 – NORMENKADER ROL GEMEENTERAAD

Niveau van onderzoek	**Onderzoekvragen** (aandachtspunten)	**Normen**	**Bevindingen**	**Bron**
5. Rol gemeenteraad	Hoe kan de raad kaders stellen en controleren?	De raad heeft een beleid(skader) voor sport vastgesteld en verbindt daaraan rapportagemomenten inzake de uitvoering. Couleur Locale, case by case beoordeling	De raad heeft goedkeuring verleend aan het feit dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer ontwikkeld worden, maar dat er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten zijn opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. Dit met als doel beleidsreductie en samenhangend c.q. integraal beleid. Gevolg is wel dat de kaderstellende en controlerende rol voor individuele beleidsterreinen, zoals het sportbeleid, bemoeilijkt wordt. Doordat er geen allesomvattend beleidskader (overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving) is opgesteld, is er geen expliciete link aangebracht tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En ook heeft de raad hierdoor geen rapportagemomenten kunnen verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld. De gemeenteraad heeft bewust gekozen voor een algemene kaderstellende en controlerende rol. Daarmee is de kaderstellende en controlerende rol voor specifieke beleidsterreinen zoals de sport algemener en minder specifiek van aard. Het is de vraag in hoeverre de gemeenteraad op deze wijze invulling kan geven aan haar kaderstellende en controlerende rol voor het sportbeleid. Na afloop van de sportnota in 2010 heeft de raad er voor gekozen om niet een specifiek voor het sportbeleid geldend kader op te stellen en daar doelstellingen, effecten en een financieel plaatje aan te verbinden, maar om de uitvoering van het sportbeleid af te leiden van een algemene visie. Deze aanpassing is door de gemeente niet gemarkeerd door bijv. een verbindende beschrijving op	- Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal, 2007 - Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.

			te stellen tussen deze drie visiedocumenten en de uitvoering van het sportbeleid via de programmabegroting. Een uitvoeringsprogramma sport en doelstellingen die B&W en de ambtelijke organisatie via een programma nastreven dienen immers afgeleid te zijn van c.q. duidelijk verbonden te zijn met een kader en/of visiedocumenten. Zo kan ook de rapportage aan en controle door de raad adequaat ingevuld worden.	
Centrale vraag: In hoeverre (kunnen) raadsleden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol?	Wordt de raad in de gelegenheid gesteld om op basis van alternatieven tot keuzes te komen?	De gemeenteraad wordt op beslismomenten op transparante wijze en op basis van volledige informatie in de gelegenheid gesteld om op basis van alternatieven tot keuzes te komen.	De gemeenteraad van Roosendaal heeft goedkeuring verleend aan het feit dat er geen specifieke beleidsnota's voor beleidsterreinen meer ontwikkeld worden, maar dat er drie compacte, en voor alle beleidsterreinen leidende, visiedocumenten zijn opgesteld: een sociale visie, een ruimtelijke visie en een economische visie. Dit met als doel beleidsreductie en samenhangend c.q. integraal beleid., Gevolg is wel dat de kaderstellende en controlerende rol voor individuele beleidsterreinen, zoals het sportbeleid, bemoeilijkt wordt. Maar dat komt dus niet doordat de gemeenteraad niet de mogelijkheid heeft om deze rol te spelen, de raad heeft hier zelf voor gekozen. Doordat er geen allesomvattend beleidskader (overkoepeld actieplan en/of verbindende beschrijving) is opgesteld, is er geen expliciete link aangebracht tussen het beleid enerzijds en de beleidsuitvoering en de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelen anderzijds. En ook heeft de gemeenteraad hierdoor geen rapportagemomenten kunnen verbinden aan de beleidskaders die zij heeft gesteld.	- Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal, 2007 - Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.
	Is de bestuurlijke informatievoorziening tijdens de uitvoering van het beleid juist, tijdig en volledig?	De bestuurlijke informatievoorziening tijdens de uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid is transparant, juist, tijdig en volledig.	De bestuurlijke informatievoorziening vindt plaats via de planning & control cyclus van de gemeente. Er zijn geen signalen dat deze niet transparant, juist, tijdig en volledig is.	- Evaluatie sportbeleid en uitvoering sportbureau Roosendaal, 2007 - Sportnota 'Voorzet op Maat 2000-2010 - Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 - Programmabegroting 2012 - Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 - Ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012). - Agenda van Roosendaal (2011). - Coalitieakkoord '10-'14. - Interviews.

BIJLAGE 6 – BRONVERMELDING & INTERVIEWS

Geraadpleegde bronnen:

- Sportnota 'Voorzet op Maat' 2000-2010.
- Beleidsnotitie Breedtesport 2000-2010 (een aanscherping van de sportnota)
- Evaluatie van het sportbeleid en de uitvoering door het sportbureau Roosendaal (2007).
- Bestuursrapportages 2008, 2009, 2010, 2011.
- Jaarverslagen 2008, 2009, 2010, 2011.
- Programmabegroting 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.
- Meerjarenbegroting 2012-2015.
- Beleidskader Buitensportaccommodaties (2007).
- Opdracht Transitie Zelfbeheer Sportaccommodaties (2012).
- Uitvoeringsplan sportstimulering Gemeente Roosendaal 2011 – 2012 ('Synergie op de werkvloer!', Sportservice Noord-Brabant).
- Beschikking verlening projectsubsidie aan Sportservice Noord-Brabant 2011-2012 & 2013-2014 (2010, 2012).
- Roosendaal verandert…Roosendaal beweegt! - ontwerp-visies op de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Roosendaal (2012).
- Agenda van Roosendaal (2011).
- Onderzoek Burgerparticipatie Rekenkamer West-Brabant (2012).
- Coalitieakkoord 2010-2014.
- Besluiten, communicatie etc. m.b.t. (de totstandkoming van) de bovenstaande documenten.
- Beleidsbrief Sport Ministerie van VWS (2011)
- Olympisch Plan 2028 (2010)
- Sportplan Brabant 2016 (2011)

interviews:

- Dhr. M. Yap (raadslid gemeente Roosendaal). Het enige raadslid dat ingegaan is op de uitnodiging voor een interview.
- Dhr. J. Koevoets (Accountmanager Sport en Adviseur Maatschappij en Economie gemeente Roosendaal).
- Dhr. M. van Vlimmeren (Adviseur Sportaccommodaties gemeente Roosendaal).
- Dhr. J. de Groot (Adviseur Sportaccommodaties gemeente Roosendaal).
- Dhr. M. Ajroud (Financieel Adviseur gemeente Roosendaal).
- Dhr. H. Heldens (Adviseur Sport, Afdeling Strategie gemeente Roosendaal).
- Mevr. I. Stuurman (Teamleider Afdeling Maatschappij en Economie gemeente Roosendaal).
- Dhr. T. Theunis (wethouder Sport, Beheer openbare ruimte, Financiën, Personeel en organisatie, (Regionale) Bedrijfsvoering, Gemeentelijke gebouwen, (regionale) Dienstverlening (incl. bestuurscentrum/VMBO), Buitengebied).
- Dhr. T. Pot (bestuurslid Roosendaalse Voetbal Federatie (RVF), belangenorganisatie voor amateur(veld)voetbalverenigingen in Roosendaal),
- Dhr. S. Koevoets (Manager Consultancy Sportservice Noord-Brabant, tevens Coördinator Combinatiefunctionaris voor de gemeente Roosendaal).